

1931. február 6.
 1931. február 7.
 Grammfón. 12.30: P...
 Grammfón. 4: Zenekar...
 — 17: Grammfón. 18...
 8.30: Kórus. 19.15: Kó...
 A rádió házikvartett...
 9.30: Hírek. 12...
 az Egyetemi templom...
 12.05: A m. kir...
 honvédegyalozred ze...
 versenye, Venédhegyi...
 napi induló. Strauss...
 Suppé: Schubert Fe...
 brand Bellini műveiből...
 Rozmarin. 12.25: Hírek...
 zés, időjárásjelentés...
 Tót-magyar nyelvokta...
 időjelzés, időjárásjelen...
 Szociális Missziótársula...
 s Edít alapító főnök...
 os üzenetek. 5.40: Fer...
 . 6.25: Mit üzen a rá...
 dits szalózenekar hang...
 vszki: A diadalmas as...
 arlesi leány. Lehár: A...
 Sjöberg: Tonerna. A...
 Melódia. Wagner: A...
 8.25: Szimfoniadás...
 Suppé: Boccaccio cím...
 Tabaré.
 5: Népdalok. — 10.35...
 rsó. 10.30: Chopin m...
 Grammföntanczene.
 perett.
 pdalok.
 era.
 : Régi és modern tán...
 era, utána jazz.
Értesítések
 jes ellátást kaphat ol...
 Heltai u. 2.
 esleparló készülék...
 nyosabb árban váll...
 művészester Bistria...
 kat adok. Str. Gen...
 ucca) 25.
 es perzsaszövevények...
 rthelot (Eötvös ucca...
 sa minták is eladók.
 nkák, csipkebevarrás...
 ndai munkák, műve...
 montirozás jutányos...
 e kézimunkaszalonj...
 hallgató irodái mun...
 óleg ügyvédi irod...
 hivatalban.
 egy modern 3 szob...
 andával és hozzá a...
 ségekkel, értekezhet...
 ési anyagraktárnál...
 lt Varga-u.)
 egy nagy üzlethely...
 zel együtt, Cal. Reg...
 alatt, értekezhet...
 en.
Értesítések
 ényei
 adás
 ilo let
 rténhetik
 szereikének
 arany
 -K...sv r

XIV. ÉVF. • SZAM 30
 (M) — Keleszvar, 1931
 február 7 Szombat
 5691 ÉV Sebat 20

Taxa postal
 platite in nume
 No. 224716-R

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Str. Baron L. Pop (v. Brassai
 ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre 680 lej
 Negyedévre 320 lej
 Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
 megfelelő pénznem)
 Egy évre 18 dollár

Hirdetések tarifa szerint
 vételnek fele

Ramasetter Robert

BUDAPEST

Ipari forradalom előtt?

Irta: Dr. Ligeti Sándor

Vagy százötven évvel ezelőtt nagy változáson ment keresztül Európa. Gépek szorították ki az emberi munkát, a technika egyszerű kibontakozása pedig a munkások ezreitől ragadta el a munka lehetőségét, mert a nehéz munkára edzett családapák helyett asszonyaik és gyermekeik is jők voltak a gépek kiszolgálására — természetesen olcsóbb munkabérért. A gazdaságtörténelem ipari forradalom címen számol be erről a nagy átalakulásról, amely a proletártömegek szülőanyja lett és amely minden haladás mellett a mérhetetlen nyomor és szegénység forrásává vált.

Ez az ipari forradalom az individualizmus jegyében zajlott le. Egyéni vállalkozók irányították a termelést a maguk hasznára és a maguk veszélyére és ez az egyéni jelleg megmaradt akkor is, amikor a nagyobb tőke előnyeinek kihasználása érdekében egyes személyek társaságok formájában adták össze tőkéiket, hogy az egyre élesebb gazdasági versenyben közös erővel vegyenek részt. Természetes, hogy a magántőkének a termelésben mindjobban kibontakozó tulsulya meg kellett szülnie ellentétét is, a szocializmust, vagyis a termelésben csak munkájukkal résztvevő tömegeknek ama törekvését, hogy a termelési eszközöket az egész társadalom javára sajátítsák ki és hogy a társadalom munkájából eredő jövedelmeket a termelésben résztvevők között igazságosan, lehetőleg egyenlően osszák fel.

Ennek a két iránynak a küzdelme évről-évre súlyosabb formákat ölt, a harc következményei pedig egyre károsabb érzetű hatást gyakoroltak a társadalomban. A kapitalizmus ezenkívül még belső harcot is folytat. A magánhaszonért való törekvés természetes eredménye a verseny, a termelési verseny pedig a túlprodukciónak és a krízisnek. Ezek a válságok azután egyformán sújtják a tőkést és a munkást is. Politikai okok is közrejátszottak abban, hogy az utóbbi időben az általános gazdasági helyzet egyre rosszabbodott. A békeszerződés gazdasági következményei egyre érezhetőbbé váltak a hiába hangoztak el kiváló és előrelátó közgazdászok figyelmeztetései, az anarchia és az állandó válság egyre fokozódott. Összefűrés helyett az egyes államok különleget helyezték el magukat az anarchia és az állandó válság egyre fokozódott. Összefűrés helyett az egyes államok különleget helyezték el magukat az anarchia és az állandó válság egyre fokozódott.

Nálunk a munkásság gyenge. A tulsuly az országban a kapitalizmusé, de az ország vezetői aggodalommal látták, hogy a fogyasztás napról-napra csökken, a közteherbírási gyengül és elsősorban a pénzügyi egyensúly fenntartása, másodsorban pedig a termelés és fogyasztás folytonosságának biztosítása érdekében olyan reformokra szánták el magukat, amelyek valósággal forradalmi jellegűek.

Manoilescu miniszternek szindikalizációs javaslata emelget az Új Kelet tornani számában ismertetett, új ipari forradalom elő állítja az országot. Ha ehhez a javaslathoz eredeti megfogalmazásban törvény lesz, anélkül hogy egy ideiglenes egyetemes javaslatokat is megvizsgálják, azaz mint valamikor a cékek fosztották meg kenyerétől a munkást, most az új termelési és eladási szervezet fog hasonlítani a valóságban. A szocializmus sulyos következményeket kihatolhat. Mert amikor a törvényjavaslat közbe szorítva a törvényalkotást meg a standardizálást teszi meg a feladatunkká, nem gondol arra, hogy a

tömegeknek szériás gyártásánál újabb munkások esnek ki a termelésből. Amikor pedig a cikkek forgalomba hozatalát is a szindikátusokra bizza, úgy, hogy még a detail-árusítást is az ő számukra tartja fenn, az elosztásban és közvetítő kereskedelemben működő emberek ezreit teszi kenyértelemmé és munkanélkülivé.

Valószínű, hogy a javaslat megvalósítása esetén az ország bőségesen el lesz látva olcsó tömegekkel, de ugyanakkor a munkanélküliségnek újabb hulláma fenyeget, amely a fogyasztást ismét károsan befolyásolja.

De a szindikalizálás még egyebet is jelent. Jelenti azt, hogy az egyes cikkek, amelyek közfogyasztásra vannak szánva, monopól-jellegűekké válnak, ami azzal jár, hogy az árakat nem a verseny, hanem a szindikátus és az állam szabja meg. Ennek az ármeghatározásnak a természetrajzát pedig ismerjük már a monopól-cikkeknél, amelyek elsősorban a fiskus gazdagítására szolgálnak. Ha minden közszükségleti cikk árát úgy állapítják majd meg, mint például a gyufáét, akkor biztosítva lesz a termelő-szindikátusnak és az államnak a haszna és az állam jövedelme, de az ország közönsége keservesen ráfizet az üzletre. De nemcsak a gyufa az iskolapéldája a szindikátusi ármeghatározásnak. Romániában több iparág

van szindikalizálva és kartellirozva. Látnuk, hogy a vas, a cukor, a papír és a többi kartellek és szindikátusok, nem a termelés és az elosztás racionalizálásából akarnak profitálni, hanem a szindikátusoknak kijáró állami védelem és támogatás segítségével folytonosan drágítják az árakat.

Elhisszük, hogy Manoilescu javaslata véget akar vetni a termelés energia-pazarló versenyének és az adminisztráció összevonása által csökkenteni akarja az előállítási költségeket is, arról is meg vagyunk győződve, hogy a kinestár érdekeit kitűnően védi az a néhány paragrafus, amely az adó könnyebb és egy szerűbb behajtására vonatkozik. De hiányzik az egész koncepcióból az a gondoskodás, hogy mi lesz a fölöslegessé váló munkásokkal és nem részesíti a javaslat intézményes védelemben a fogyasztók érdekeit sem. Az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy a magán tőke kalkulációival szemben a minisztérium által kinevezett kormánybiztosok nem eléggé erőlyesen védik meg a fogyasztók érdekeit és így a javaslat, ha nem egészül ki a fogyasztókat is meg védő törvényekkel, a kiszolgáltatott tömegek szempontjából csak káros.

A gazdasági jólét helyreállításához és a társadalmi béke megteremtéséhez nem elegendő ez a bármennyire is forradalmi törvényjavaslat, mert gyökereket és mélyreható átalakítások megteremtésére az állami beavatkozásnak olyan mértékére volna szükség, amelyet a mai társadalom erőviszonyait ismerve, nem remélhetünk. Mégis enyhítené valami

lyen mértékben a javaslat hiányait, ha ugyanakkor, amikor parlament elé kerül, gondoskodás történne az ipari szervezés kapcsán felszabaduló munkástömegek produktív módon való elhelyezéséről és ami éppoly fontos, ha a fogyasztókat is olyan intézményekkel ajándékoznák meg, amelyek ellenőrzést és befolyást tudnak gyakorolni az ipari szindikátusok működésére. Ez a mostani javaslat a termelésre fekteti a súlyt, de hasonló súlyt kellene fektetni arra is, hogy az ország elszegényedett milliói hogyan gondoskodhatnának legalább minimális életszükségletük kielégítéséről és ezért a termelési szervezések mellett ki kellene építeni a fogyasztók szervezeteit is. A termelés egyetlen és eredményes folyamatát semmiféle tudja jobban biztosítani, mint a tömegfogyasztás. A gazdasági élet minden újabb megrázkódtatása újra és újra egész társadalmi rétegeket tesz vagy teljesen munkanélkülivé, vagy a legjobban esetben minimálisra csökkenti fogyasztói képességüket. A tömegfogyasztás csökkenése pedig örök circulus vitiosusként újabb munkanélküliséget termel, ami megint csak a fogyasztás még tovább mélyülő csökkenését okozza. Külföldön a termelés és az elosztás irányítóit már rájötték arra, hogy a krízis egyetlen megoldása a tömegfogyasztó képességének emelése, de egyelőre hasztalanul igyekeznek megbirkózni ezzel a feladattal. Mindaddig azonban, míg a tömegfogyasztás emelése érdekében nem történik valami komoly lépés, hiábavaló és céltalan a termelés reformjára irányuló kísérlet is.

Ellentétes hírek a koncentrációs kormány kilátásairól

Haza hívja Maniut a kormány, hogy megtanácskozzák a koncentráció kérdését

Presan tábornok állítólag hajlandó elvállalni a koncentrációs kormány elnökségét és így a koncentráció megalakulása elől elhárult a legfőbb nehézség

A pártok teljesen megbarátkoztak a koncentráció gondolatával

Bucuresti-Bukarest, február 6. (Az Új Kelet tudósítójától.) A koncentrációs kormány gondolata egyre jobban érik. A bukaresti lapok nap-nap után tele vannak olyan értesülésekkel, amelyek a koncentrációs kormány közeli megalakulását jósolják. Természetes, ezeket a híreket kellő óvatossággal kell fogadni, mert az egyes lapközlemények mellett bizonyos politikai érdekesoportok sugalmazási huzódnak meg.

A Curentul mai száma már arról ad hírt, hogy a kormány tagjai a különböző nehézségek miatt komoly formában tárgyalnak a visszalépésről. Már Mihailache is látja, hogy a párt teljesen lejárja magát ha továbbra is kormányon maradna és egyedül Maniu az, aki meg tudja menteni a helyzetet. Eppen ezért a kormány tagjai elhatározták, hogy Maniut sürgősen hazahívják.

A Curentulnak ezt az értesülését enyhébb formában a Dimineata is meg erősíti és mai számában bejelenti, hogy a kormányt vezető Maniu hazahívására előkészítik a tárgyalásokat.

Ugyancsak a Curentul szerint a koncentrációs kormány kilátásai erősen javultak, mert Prezan hajlandónak mutatkozott elfogadni a koncentrációs kabinet elnökségét. Tudvalevő, hogy a koncentrációs kormány megalakulásának egyik legfőbb nehézségét éppen az

elnök személye okozza, mert egyik párt sem akar abba belemenni, hogy más pártból kerüljön ki az elnök. Eppen ezért a Curentul szerint politikai körök most már azt hiszik, hogy nemsokára meg fog alakulni a Prezan-kormány. Nem döntöttek még illetékes körök arról, hogy a koncentrációs kormány megalakulása esetén mi történjék a parlamenttel. Felosztatják-e a parlamentet és kiírják az új választásokat, vagy pedig lemondatták a kormány-párti képviselők egy részét, hogy ilyen módon helyet csináljanak a parlamentben az ellenzéki honatyáknak.

A Cuvantul munkatársa ma sorra látogatta valamennyi politikai pártklubot, hogy informálódjék a politikai pár-

tok nagulatáról és terveiről. A liberális pártban azt az impressziót szerezte, hogy különösen a vidéki szervezetek igyekeznek a pártvezetőséget befolyásolni, hogy a központi vezetőség tegyen meg minden lehetőt, hogy a párt mielőbb kormányra jusson. A párt hajlandó koncentrációs kormányban is résztvenni erejének megfelelő képviselőkkel, egyáltalában a vidéki szervezetek minden kombinációba hajlandók belemenni, amelyek a pártot sürgősen, akármilyen formában kormányra segíti. Az Averescu-párt továbbra is intranzigens, nem hajlandó résztvenni semmiféle koncentrációban, hanem kitartóan egyedül a maga számára követeli a hatalmat.

A nemzeti parasztpárt nem dönt Maniu nélkül

Ami Bratianu Georgeék neoliberais pártját illeti, a pártvezetőség százszázalékosan hajlandó egy koncentrációs alakulatot támogatni, egyetlen feltétele az, hogy ez a kísérlet ne legyen komolytalan. Lupu parasztpártja ugyanezen az állásponton van, de Lupunak van még egy személyi természetű negatív kikötése is, mégpedig az, hogy Duca nem vezetheti az új kormányt. Ami végül a nemzeti parasztpártot

illeti, a párt különböző csoportjainak véleménye nem egészen egységes ebben a kérdésben. Általában a párt hajlandó a koncentrációra, szükség esetén még attól sem idegenkedik, hogy az egész párt ellenzékbe vonuljon, Maniu nélkül azonban se nem tudnak se nem akarnak határozatot hozni. Mindezek alapján a lap megállapítja, hogy a koncentráció kilátásai nem a leg rózsásabbak.

A kolozsvári törvényszék működése 1930-ban

A gazdasági válság megkétszerezte a polgári perek számát a kolozsvári törvényszéken

Enyhe ítéleteket hoztak a múlt évben. A bírák másirányú elfoglaltságai miatt sok a restancia az elmúlt évről

A horribilis perköltségek rendszerint a peresített összeg ötven százalékát felelméztik

Cluj-Kolozsvár, február 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint minden intézmény, a kolozsvári törvényszék is összeállította a statisztikát a múlt évi működéséről. Ez a statisztika — Kolozsvár igazságszolgáltatásának roppant érdekes mérlege — már összeállításának módjában is feltűnő. A statisztika a legaprólékosabb részletekig feldolgozza a törvényszék hatalmas anyagát. Az év folyamán lezajlott tárgyalások áttekintését a statisztikájában a bírák szabadságot rubrikájában szerepel, de a rengeteg rubrikára felosztott kimutatás hű képet ad az igazságszolgáltatási fórum minden működési ágáról, meghatározva még az órákat is, amely idő alatt tárgyalásoktól adminisztrációs teendőktől a törvényszék mechanizmusa működését elvégezte.

Megkétszereződtek a perek

Az Andrei törvényszéki elnök irányítása mellett összeállított referátum szerint a kolozsvári törvényszék működése a következőképpen tünik ki:

Az elmúlt évben a kolozsvári törvényszéken 15.655 ügyet tárgyaltak, míg 1929-ben az ügyek száma 12.399 volt. Ez a tekintélyes szám nemcsak az ügyek óriási szaporodását mutatja, de bizonyítja azt is, hogy mennyire elszaporodtak a panaszosok. A számokból kiderül, hogy Kolozsváron minden hatodik lakos tett feljelentést a hatóságoknál polgári, vagy büntügyekben.

A törvényszéken megindított eljárások eredményeként a múlt évben 2483 ítélet hangzott el, míg 1929-ben az ítéletek száma 2013 volt. 1930-ban tehát 470 ítélettel többet hirdettek ki a törvényszéken, mint azelőtt. Egy másik rubrika azt mutatja, hogy a törvényszéken hány tárgyalási napot vettek igénybe a tárgyalások. 947 nap alatt perettek le a perek, ami azt mutatja, hogy amennyiben a törvényszéknek csak egy szekciójára volna, úgy három évet vett volna igénybe a tárgyalásoknak ez a tömege.

Polgári perek tömege

A statisztika egy másik rubrikája a perekről ad kimutatást. A perek közül 2164 polgári és 3893 fellebbviteli polgári per volt. Ez a szám azt mutatja, hogy a polgári és fellebbviteli polgári perek száma az elmúlt évvel szemben kétszeresére emelkedett, eszerint tehát a törvényszék szekciói megkettőzték működésüket polgári ügyekben. A polgári pereknek ez a hatalmas szaporodása természetes velejárója a gazdasági válságnak, mert ezek a perek a kereskedői életből erednek. A büntügyek száma az elmúlt évben 2619 volt.

Amint a kimutatásból is kitűnik, a törvényszék működése rendkívül gazdag volt, tekintve a perek rendkívüli nagy számát. De ez a törvényszéki év sok olyan pert hozott, amelyeknek nemcsak formalitásait kellett elintézni, de a perekben feldolgozásra került anyag napokig tartó studiumokat is igényelt. Kétségtelenül azt bizonyítja ez a statisztika, hogy az igazságszolgáltatás az utóbbi években nagy lépésekben haladt előre.

A statisztika arról is számot ad, hogy a törvényszék bírái igazságszolgáltatási tevékenységük mellett milyen más tevékenységeket fejtettek ki. Az új törvények különböző alkalmakkor rendelik ki a bírákat kiküldetésekhez. A statisztika szerint a törvényszék elnöke, Andrei tanácselnök 63 napot választásánál szerezett, 101 alkalommal adó-kivetéseknél működött és 18 esetben fegyelmi bíróságoknak volt tagja.

Restanciák

A bíráknak ez a sok irányban való elfoglaltsága okozza azt, hogy a törvényszék nem minden ügyét tudta befejezni. A múlt évben feldolgozásra váró anyagból, 1931-re maradt 977 folyamatosan levő polgári ügy, 42 csőd-tárgyalás, 2131 fellebbviteli polgári per,

163 kivizsgálás alatt álló per, 2993 büntügyi per, 4 kihágási és 331 fellebbviteli büntügyi per. Végösszesen a törvényszék restanciái 7206-ot tesznek ki.

Egy másik rubrika a törvényszék alkalmazottainak szabadságnapjairól számol be. Az elmúlt évben a tisztviselők és bírák összesen 2110 szabadságnapot vettek igénybe. Ehhez járul még 1448 nap, mint betegségnap és előre nem látott szabadságnapok. Végösszesen a szabadságnapok száma 3518-ra emelkedett. Ez a szám közel tíz évet tesz ki. Az elmúlt évvel szemben a szabadságnapok száma egy évnek megfelelő nap számmal esőkkentek.

Horribilis perköltségek

Az elmúlt igazságszolgáltatási év egyébként érdekes volt abból a szempontból is, hogy az ítéletek viszonylag enyhék voltak. Az első szekciónál péld

Az amerikai acéltröszt elnöke szerint a krízis már túl van a mélyponton

Takarékosság helyett költsékezéssel kell elősegíteni a válság megoldását

Newyork, február 6. James Farell, az amerikai acéltröszt elnöke a napokban nyilatkozott a krízisről. Véleménye szerint „a kereskedelem és ipar már túlhaladta a krízis legsúlyosabb pontját”. Az acéltröszt elnöke hivatkozott Sir Harry Goschenre, a National Provincial Bank elnökére, aki egyik legutóbbi beszédében kijelentette, hogy a nyersáruk körül további áresések nem várhatók. Mindenesetre kedvező jel, hogy az acéltröszt megrendelése január hónapjában emelkedett és hogy a villamosági és autóipar Amerikában lényeges javulásokat mutat fel. Az utolsó hetekben a két iparban 250.000 munkást állítottak be újra. A berlini Deutsche Bank und Discontogesellschaft jelentése is némileg biztató. A jelentés szerint a külföldi tőzsdéken Németországgal szemben megszilárdult a bizalom. Fontos körülmény a konszolidáció szem pontjából továbbá, hogy az amerikai bankkrészevények husz százalékkal emelkedtek. Ugyancsak emelkedésben vannak az Egyesült Államokban elhelyezett német kölcsönök.

James Farell szerint azonban mégis huzamos időnek kell elteltnie, amíg a világ gazdasága meg fog izmosodni. Különösen a középeurópai államokban

Eső, szél vagy hó bármilyen legyen az időjárás: a hidegebb évszak állandó bőrápolást kíván a

NIVEA-CRÉME

használatát által. Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémnel, de nemcsak este, hanem nappal is, mielőtt kimegy a szabad levegőre. Nivea-krém megőrzi bőrét az időjárás káros behatásaitól és megőrzi annak puhaságát és rugalmasságát. A Nivea-krém nem pótolható mert különleges hatását a kiváló bőrápoló szerek, az Eucerinnek köszönheti, amelyet más krémekben nem találhatunk meg. Dabozokban: Lei 16.-, 34.-, 72.-. Tubusokban tiszta árból: Lei 30.-, 45.-. Emil Ziegler, Braşov-Brasso, Vasut-uca 43.

dául 664 perből 14-ben hoztak marasztaló ítéletet. Az ítéletek közül a legsúlyosabb 8 évi fegyház volt, míg a többi ítéletek 1 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztések voltak.

Nagyon tanulságosak azonban a statisztikának azok a rubrikái, amelyekben a perköltségeket részletezi. Kiderül ezekből a számokból, hogy az igazságszolgáltatási ügyek sokkal nagyobb költséget hoznak az államnak, mint amennyibe kerülnek. A legkisebb eljárás megindítása minimálisan néhány száz lejébe kerül a félnek, míg a perköltségek olyan hatalmasak, melyek az esetek többségében a peresített összeg felére rúgnak fel. Ezek a horribilisen magasra emelt költségek annyira megdrágítják az igazságszolgáltatást, hogy a romániai bíróság a legdrágább egész Európában.

A bírák és az adminisztrációs szervek fizetése még a 26 százalékát sem haladja meg a befolyó jövedelmeknek.

sebeket tépett fel, azért igyekeztem azt más irányba terelni.

— Volna szíves, tábornok ur, talán valamit mondani a mostani életrendje-ről mesélni?

— A mostani életrendről... arról most kényes, sőt azt hiszem veszedelmes volna beszélgetni. De egyet-mást talán mondhatnék, amivel nem haragíthatnám magam ellen a kormányt, vagy talán inkább megmutatok majd Önnek egy és más dolgot arra vonatkozólag, hogy mit szabad csinálnom és hogy velem mit csinálnak. Ezekből azután vonja majd le a következtéseket.

Bementünk a dolgozószobába, amely a különböző téréképek és hajózási műszerek egész tárháza volt. Temérdek könyv és folyóirat. Ujságok is, de mind nagyon régi keltezésű. A legfrissebb is legalább már hároméves. Nobile nem olvashat újságokat.

A rendőrség

Lassan egészen besötétedett már és láttam, hogy Nobile nem igen mondhat olyasmit, ami által magát újabb kellemtelenségeknek ki ne tenné. Elbucsu-tam tőle.

Nagyon melegen fogott kezét velem, mintha hálóját akarná kifejezni a látogatásért és én szívből szánakoztam rajta. Elgondolkozva a hallottakon mentem ki a villából. Amint azonban kiléptem az ajtón, valaki gyengén megérintette a vállamat.

Megfordultam.

Komolyarcu, magas ur állott előttem és felszóltott, kérem jöjjön velem!

A másik oldalról még két uriember jött át és a magas ur különféle utasításokat adott nekik.

— „A rendőrség” — állapítottam meg magamban — azután szó nélkül elindultunk.

A rendőrségen — legnagyobb esodálkozásomra — az összes dolgom ott voltak már összecsomagolva. Soha olyan gondosan csomagolt kizárólag nem láttam még, mint az enyémet az olasz rendőrségen.

Körülbelül három óra hosszat győrték a különböző kérdésekkel. — Kinek a megbízásából látogattam meg Nobilet? Barátai küldtek hozzá? Esetleg valami titkos társaság áll az ügy mögött? Idegen állam akar talán beavatkozni Nobile ügyébe? A kommunisták részére akarom talán Nobilet megnyerni?...

Mikor látták, hogy semmire sem mentek ezekkel a kérdésekkel, logikusan levezettek, majd matematikailag bebizonyították, hogy valamilyen célja legyen ennek a látogatásnak. Ha olyankor ráhannak rá az újságírók Nobile-ra, amikor az csinál valamit, az természetesen tanított az egyik mefisztóképi olasz detektív...

— Talán a detektív ur volt valahogy újságíró — kérdeztem —, hogy olyan jól ismeri a közönség érdeklődését?

— Önnek csak feleni van joga itt! válaszolta — és nem kérdezősködni.

Látták, hogy ennél többet tolem nem tudhatnak, szívélyesen a figyelmembe ajánlották, hogy van egy vonat ami tíz óra harminckor indul és ige-nyves megbízott tisztviselővel szemben visszatérő sőről is gondoskodnak.

Kint már várt egy kocsis, amellyel kivitték az állomásra és a kisérőtemmel rendelt urral beültünk egy fülkébe.

A fülkét az olasz határig el nem haghattam és senkivel sem beszélhettem. Ingyen utaztam a határig.

Igy tehát most Nápoly helyett Monacóban kell üdülnöm!

Stengel féle Kol Jehuda HEBER RONÁN ABC kapható Anton Rosenzweig C... HEBER könyvek... apju és selyemtalleszek

Az erdélyi n

R... ja... 00

A kormány m.

Bucuresti-Bukares... Kelet tudósítójától). Ennek szenzációja, h... került a köztisztvisel... eről szóló törvényje... et esztendője igéri... slatnak az elkészít... okban nem volt oly... ven a kormánypart... nek volna meg ennek... ak az elkészítését és... kolozsvári Patria va... ndítottak a törvény... rdekében.

Annak ellenére, h... avaslatot a legerél... kormánypartí körök... aslat mégsem készí... ciáldemokrata pár... nyant és parlamenti... zítette a törvényjva... ceanu szocialista k... tian meglepetésszerű... amarába. A törvény... menti iniciatívából... aratlanul érte a ko... helyzetbe is hozta. A... vából benyújtott t... gyanis legtöbbször a... Ezuttal erről szó... a törvényjavaslat... zozik a kormány int... raducanu közlekedés... kormány nevében meg... annak a kijelentésével... maga is szándékozott... avaslatot elkészíteni... yek között nénes kiza... nyjavaslat tárgyalás... g még ebben a szesz... zazzák.

A parlament mai ülés... tásunk számol be: A kamara mai ülésé... garpárti képviselő... gy az ország lakossá... meg a megfelelő... imi letételek leszállítás... rámutat arra, hog... asági életének felr... kormánynak sürgőse... e a Nemzeti Bank... állítása érdekében. Radaceanu szociáld... rti iniciatívából t... rjeszt a kamara elé a... gyonnyalok kontrolljá... A jelenlevő Raducanu... niszter kijelenti, hog... régebbi terve haso... tot a parlament elé... ceanu a közlekedésüg... raira reflektálva kifeje... any két év óta igéri... betérésztését és az... Rosenberg többségi k... gy az államnál és kö... napszámokat ne su... doval.

Internacionál... visszafelékr... Willer magyarpárti i... nt be a népszámlálás... apesolatban, rámutat... ves megbízott tisztvi... kkel szemben vissz... ett el. Mirto felbeszakitja: vil magyar népszámlála... Bozdog többségi ké... Willer szavaira és kijel... lyi sajtóban igazságt... ttek a kormányt a né... tésével kapcsolatban. gy például Erdélybe... varok voltak azok, ak... adályozni a népszám... k szabályos levezeté... sárhelyi ügyészségen... ok eljárást is indított... art ellen Csikmegyéb... varok a románok közé... rorandant, hogy azo... llik magukat. Ezután Gherman sz... ternellálja meg a k... lgyi állapotok ügyéb

Az erdélyi népszámlálás a kamara előtt

Radaccanu szocialista képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a köztisztviselők vagyona ellenőrzéséről

Hegedüs képviselő a vámilletékek leszállítását és a kamatláb csökkentését kérte a gazdasági krízis leküzdése érdekében

Kormány már két éve készült a vagyoneellenőrzésről szóló javaslat beérkezésétére

Bucuresti-Bukarest, február 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésének szociálciója, hogy parlament elé kerüljön a köztisztviselők vagyona ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat. A kormány elszándékozta ennek a törvényjavaslatnak az elkészítését. Az utóbbi időben nem volt olyan népgyűlés, amelyen a kormányzat szóvivői nem igértek volna meg ennek a törvényjavaslatnak az elkészítését és a kormány hivatalos orgánuma, közöttük elsősorban a Ploeszvári Patria valóságos kampányt indítottak a törvény gyors elkészítése érdekében.

Annak ellenére, hogy ezt a törvényjavaslatot a legerélyesebben éppen a kormánypárti körök követelték, a javaslat mégsem készült el. Végül is a szociáldemokrata párt megelőzte a kormányt és parlamenti kezdeményezést tett a törvényjavaslatról, amelyet Radaccanu szocialista képviselő ma délután meglepetésszerűen benyújtott a kamara elé. A törvényjavaslatnak parlamenti kezdeményezésként való beérkezésétől kezdve a kormányt és kényes helyzetbe is hozta. A parlamenti kezdeményezésből benyújtott törvényjavaslatnak ugyanis legtöbbször a visszavetése a sorrendben. Ezúttal erről szó sem lehet, hiszen a törvényjavaslat kétségkívül találkozik a kormány intenciójával és így Radaccanu közlekedésügyi miniszter a kormány nevében meg kellett elégednie a képviselővel, hogy a kormány megkezdte a szándékolt egy ilyen törvényjavaslatot elkészíteni. Ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy a törvényjavaslat tárgyalásra kerül és esetleg még ebben a szesszióban meg is szavazzák.

A parlament mai üléséről alábbi tudósításunk számol be: A kamara mai ülésén Hegedüs márkapárti képviselő kéri a kormányt, hogy az ország lakossága érdekében tegyen meg a megfelelő intézkedéseket a vámilletékek leszállítása érdekében. Ez a rámutat arra, hogy az ország gazdasági életének fellírítása érdekében a Nemzeti Bank kamatlábjának leállítására van szükség.

Radaccanu szociáldemokrata parlamenti kezdeményezéséről szóló törvényjavaslatot a kamara elé a köztisztviselők vagyona ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot nyújtotta be. A jelenlévő Raducanu közlekedésügyi miniszter kijelenti, hogy a kormány a régebbi terve hasonló törvényjavaslatot a parlament elé terjesztene. Radaccanu a közlekedésügyi miniszter szavára reflektálva kijelenti, hogy a kormány két év óta igéri a törvényjavaslat beérkezését és az még mindig ké-

hogy amennyiben a kormány nem lép közbe idejében, úgy a munkásnyomor következtében a helyzet igen könnyen elmergesedhetik.

Pop-Csieso elnök bejelenti, hogy a szenátornak megválasztott a vereseánus Stan Ghitescu teleormani képviselő mandátumáról Béca N. javára mondott

le. A kamara egyhangulag validálja Béca mandátumát.

A román-bolgár kereskedelmi konvenció megszavazása után az ülést véget ért.

A szenátus ülése

A szenátus mai ülésén Iornovici sze-

Csak két hét múlva fogja a kormány álláspontját le- szögezni Manoilescu törvényjavaslatával szemben

Kedvező hírek érkeznek Párizsból az utkölcsoéről is

Bucuresti-Bukarest, február 6. A kormány ma reggel újabb kedvező táviratokat kapott Popovici pénzügyminiszterrel. A Wallenberg-féle utépitési kölcsön feltételeiben is közeledés jött létre. Mihelyt a kölcsönszerződéseket aláírták, a kormány első munkája a Mezőgazdasági Hitelintézet felállítására lesz. A főváros gazdasági és politikai köröit változatlanul izgalomban tartja Manoilescu törvényjavaslata, amelynek tegnap ismertetett paragrafusai teljesen

felhoritják a termelés és elosztás viszonyait.

Az általános gazdasági ujjáépítés tervezetét egyébként a kormány gazdasági delegációja igen behatóan megvitatta. Mintegy két hét fog beletelni, míg a tervezet vonatkozólag végleges álláspontot foglal el a gazdasági bizottság.

A kamara pénzügyi bizottsága tegnap folytatta a kamatuzsora elleni törvényjavaslat megvitatását. Ez alkalommal Manoilescu ipar és kereskedel-

nátor kérdést intéz Manoilescu ipar- és kereskedelmi miniszterhez. Megkérdezi, hogy van-e tudomása arról, hogy a petróleum ára a háború előtti árhoz képest negyedére zuhant. Rámutat arra, hogy a kisebb tőkével rendelkező petróleumvállalatok ilyen körülmények között képtelenek felvenni a versenyt azokkal a vállalatokkal, amelyek külföldi tőkét is igénybevehetnek.

Cardas szenátor Madgearu földművelésügyi minisztert interpellálja meg a mezőgazdasági szövetkezetek ügyében. Simu többségi a falusi lakosság nagy nyomorára való tekintettel amnesztiát kér az erdőkihágásokra.

Dori Popoviciu liberális tiltakozását fejezi ki amiatt, hogy az egészségügyi miniszter az utóbbi időben több kör- orvos kinevezésénél nem vette figyelembe a törvények előírását.

Stefan Ioan nemzeti parasztpárti szenátor két szatmármegyei tanítónak visszaéléseit hozza a közoktatásügyi miniszter tudomására.

mi miniszter kijelentette, hogy a létesítendő Banca Agriculturii fogja a mezőgazdák terheinek likvidálását elvégezni. A külföldi tőke erre a célra 2 milliárd lej bocsát rendelkezésre. A kamatellenes törvényjavaslat további megszigorítása ép ezért nem kívánatos, mert a gazdasági élet egyéb vonatkozásaiban is újabb nehézségeket támasztana a kamatlábnak túlságosan alacsony megállapítása. A vitát ma folytatják.

Brüning:

„A birodalmi kormány elutasít magától minden diktatura-tervet“

A német kancellár szerint a kormány kedvező időpontban fel fogja vetni a Young-terv revíziójának kérdését

Berlin, február 6. A birodalmi gyűlés tegnapi ülésén a birodalmi kormány előterjesztette a költségvetést. Ez alkalomból Brüning birodalmi kancellár expozétát mondott, melyben a birodalmi gyűlés lelkiismeretere appellált s kérte a költségvetés gyors megszavazását. A kancellár hangoztatta, hogy a birodalmi kormány szívesen helyezi a költségvetést alkotmányos parlamenti uton biztosítva. Ezután a német pénzügyi helyzetet ismertette s kihangsúlyozta a birodalmi kormány azon felfogását, hogy a jóvátételi fizetések nem egyedüli okai a németországi krízisnek.

Brüning bejelentette, hogy a birodalmi kormány adandó kedvező időpontban fel fogja vetni a Young-terv revíziójának kérdését, de ez nem történhetik a belpolitikai kényszerítő okok hatása alatt.

A kancellár expozéja után megkezdődött a költségvetési vita. Goebbels nemzeti szocialista, Solmann szociáldemokrata, továbbá Düring és Kleiner német nemzetiek beszéltek. Utánuk a kancellár viszonzválasza következett. A költségvetési vitát ma folytatták.

Berlin, február 6. Stöcker kommunista képviselő szólalt fel, aki interpel-

lációt terjesztett be, amelyben felvilágosítást kért a kormánytól az egész országban elterjedt diktatura-hírekre vonatkozólag.

Brüning kancellár erre a szövegre sietett és másfélórás expozétát tartott, amelyben a diktaturáról elterjedt hírek cáfolatán kívül a jóvátételi kérdéssel is foglalkozott.

Brüning kancellár a leghatározottabban kijelentette, hogy a birodalmi kormány elutasít minden diktatura-tervet, bár egyáltalán nem tud arról, hogy ilyen gondolatok komolyan fölmerültek volna.

Egyetlen CFR munkást sem bocsátottak el a véres bukaresti tüntetés következtében

Hivatásos zavargók idézték elő a véres események kirobbanását. Raducanu közlekedésügyi miniszter nyilatkozta

Rosenberg többségi kéri a kormányt, hogy az állammal és községeknek dolgozó munkásokat ne sújtsák az áldozati árral.

Interpelláció a népszámlálási visszaélésekről

Willer magyarpárti interpellációt jelezte be a népszámlálási munkálatokkal kapcsolatban, rámutatva arra, hogy az egyes megbízott tisztviselő a kisebbségekkel szemben visszaéléseket követtek el. Miró felbeszakitja: Talán az 1910. évi magyar népszámlálásra céloz? Bozdog többségi képviselő reflektál iller szavaira és kijelenti, hogy az erdélyi sajtóban igazságtalan támadások kaptak a kormányt a népszámlálás levezetésével kapcsolatban, annak ellenére, hogy például Erdélyben éppen a magyarok voltak azok, akik meg akarták adárolni a népszámlálási munkálatok szabályos levezetését. A marosvásárhelyi ügyészségen az ottani hatóságok elárast is indítottak a magyarok ellen Csikmegyében pedig a magyarok a románok között fejtették ki oragrandát, hogy azok magyaroknak állják magukat. Fuztán Gherman szociáldemokrata interpellálja meg a kormányt a zsil-ványi állapotok ügyében és kijelenti,

Bucuresti-Bukarest, február 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Raducanu közlekedésügyi miniszter, a bukaresti újságírók előtt nyilatkozatot adott a bukaresti véres eseményekről és arról az eljárásról, amellyel a CFR alkalmazottainál az áldozati adót alkalmazzák.

A CFR alkalmazottai a budgetben előírt fix díjazások mellett mellékjévedelmekben is részesülnek, amelyek teljesítményeikkel arányosak. A CFR igazgatóságával egyetértve, a minisztérium úgy döntött, hogy ezeknél a mellékletményeknek nem vonják le az áldozati adót. Hangsúlyoznom kell — folytatta a miniszter — hogy a véres tüntetések kirobbanását nem a munkások elégtelensége okozta, mert úgy azelőtt, mint azután a munkások között a legteljesebb rend és fegyelem uralkodott. A szerencsétlen véletlen hozta magával azt hogy a tüntetés ilyen véresen robbant ki.

— Meg kell állapítani, hogy a munkásság helyzete a békebeli állapotokhoz viszonyítva javult. A minimális

fizetések a békebeli viszonyítva 50—80 százalékgig emelkedtek, míg a nagyobb fizetéseknek az emelkedés 30—40 százalékos. Ezenkívül a CFR különböző jóléti intézményekkel támogatja alkalmazottait. Ezekre a célokra 400 millió lej irányoz elő a CFR költségvetése. Ebből 80 millió a hitelintézet forgótőkéjét szolgálja. Ez az intézet rendkívül olcsó hitelt ad a CFR alkalmazotknak, 40 millió készpénz és 40 millió természetbeni segélyekben. Ugyancsak jelentékeny összeget fordít a CFR az orvosi apparátus fenntartására.

— Mint óriási kedvezményt kell fel- említenem, azt, hogy azok a CFR alkalmazottak, akik nem tagjai az országos nyugdíjintézetnek, évenként 778 millió lej kapnak nyugdíjként. Ez a nyugdíj lényegesen magasabb, mint a munkásbiztosító pénztárak által folyósított nyugdíjsegély.

— A CFR további elbocsátásokat esz- közőlni nem fog. A munkások jelenlegi létszáma 98 ezer, ami azt jelenti, hogy

1925 óta 13 ezer alkalmazottat bocsátot- tak el. Ezek azonban többnyire azok- nak sorából került ki, akik más helyről is részesültek jövedelmekben.

A bukaresti véres eseményekkel kap- csolatban Raducanu kijelentette a kö- vetkezőket:

— Előre informálva voltak a készülő gyűlésről, amelyet a CFR munkás- szindikátusai hívtak össze. Még a gyű- lés megtartása előtt értesültem, hogy kommunista agitátorok sztrájkra akar- ják a csütörtöki napon rábírn a munká- sokat. A munkások azonban ezt nem fogadták el, csütörtökön dolgoztak és a legnagyobb rendben távoztak a mű- helyből. Az incidens után szigorú vizs- gálatot vezettem be és ennek eredmé- nyeként megállapítottam, hogy egyetlen egy munkás sem felelős az eseményé- kért. A történeteket lelkiismeretlen agi- tátorok robbantották ki, úgy, hogy a tüntetésekkel kapcsolatban egyetlen munkást sem bocsátott el a CFR igaz- gatóság.

idegebb évszak állandó... RÉME... ta arcát és kezét ezzel a... De egyet-mást talán... A rendőrség... agas ur állott előttem... legnagyob esodak... szivélyesen a figye... határig el nem hag... a határig... Könyvek... elyemtalleszek

UJ CSÖ.....UJ ERŐ!

Minden rádiókészülék szíve a vevőcső
Adjon új erőt készülékének!
Cserélje ki régi csöveit

PHILIPS „MINIWATT”

csövekkel.

A PHILIPS pentód, mint vég-
erősítőcső, felülmúlhatatlan redménnyel
biztosít

**PHILIPS
„MINIWATT”**

**Rövidesen mégis kimondják a petrozsényi
és lupényi bányavállalatok fuzióját**

Létrejött a megegyezés a belföldi és külföldi érdekeltségek között

Bucuresti-Bukarest, február 6. Hosszú idő óta folynak a tárgyalások a petrozsényi és lupényi bányatársaságok külföldi és belföldi érdekeltségei között, hogy az utóbbi 10 év alatt fokozatosan lezúllott és irreverzibilissá vált bányavállalatokat fuzionáltassák. Az eddigi tárgyalások során több ízben jelentek meg sajtóhírek, hogy a fuzió küszöbön áll, sőt december 29-én közgyűlést is hívtak össze a bányatársasá-

gok, azonban ezuttal is közbejött valami, úgy, hogy a fuziót kimondó közgyűléseket el kellett halasztani.

Amint most beavatott helyről értesülünk, a fuzió tárgyalások alatt felmerült ellentéteket végül is sikerült már eliminálni és a bányatársaságok a közeli napokban új közgyűlést fognak összehívni, amelyen most már tényleg ki fogják mondani a petrozsényi és lupényi bányavállalatok fuzióját.

**Egy bécsi fogtechnikust zsarolás
címen állították bíróság elé,**

mert egy szanatóriumról azt állította, hogy őt kislányát
lelkigyakorlatokkal kizsárolták, ahelyett, hogy meggyógyították volna

Bécs, február 6. Lewinter Lajos bécsi fogtechnikus azt állította, hogy nyolc éves kislányát, aki tuberkulózisban szenvedett, az osztrák Vöröskereszt grimmensteini szanatóriumában helytelenül kezelték, ezért panaszt emelt és különböző követeléseket támasztott a szanatórium vezetésével szemben. Így került a bécsi fogtechnikus zsarolás vádjá miatt a bíróság elé. Egészen különös az a per, amelyet ma tárgyal a bíróság. A vádlott egy apa, aki tulajdonképpen nem tett mást, mint gyermeke egészségével törődött és most zsarolás miatt kell felelnie a földi igazságszolgáltatás fóruma előtt.

Lewinter fogtechnikus Alice nevű lánya 1929 nyarán tuberkulózisban megbetegedett és az orvosok tanácsára a kislányt elküldték a grimmensteini Vöröskereszt szanatóriumba. Egészen decemberig kezelték a lányt a szanatórium-

ban, míg aztán azon a címen, hogy állapota javult, elbocsátották. A gyermek állapota azonban állítólag egyáltalában nem javult. Alig hogy otthon volt, ismét visszaesett régi bajába, sőt betegsége még rosszabbra fordult. A fogtechnikus ezért azt követelte a szanatóriumtól, hogy rendszeresen kezeljék.

Több levelet írt a szanatóriumot vezető orvosnak, amelyben egyebek közt azt állította, hogy Grimmensteinban lelkigyakorlatokkal pótolják azt, amit a gyógyítás terén elmulasztanak. A fogtechnikus azonban nemcsak egyedül, hanem ügyvédje útján is íratott a szanatórium vezetésének, aminek következménye az lett, hogy a gyógyintézet vezetősége alapos vizsgálat alá vette a kislány esetét és a vizsgálat után értesítették a fogtechnikust és ügyvédjét, hogy kérése alaptalan és azért azt nem teljesíthetik.

A fogtechnikus azonban nem engedte magát lerázni, hanem újabb panaszokkal és követelésekkel halmozta el a gyógyintézetet. „Elvárom a Vöröskeresztől — írta levelében —, hogy megféléssé az összeget bocsát rendelkezésemre, hogy lányomat meggyógyítsam és egészségét legalább olyan mértékben tudjam helyrehozni, mint amilyen volt akkor, amikor a grimmensteini gyógyintézetbe került.”

Ezzel a kéréssel is elutasították, erre a fogtechnikus újabb levelet írt: „Mondják meg a kiváló orvosoknak, hogy fanatikusan fogok küzdeni ellenük és kényszeríteni fogom ezeket az urakat, hogy velem együtt szenvedjenek.” A levélben egyúttal megjegyezte, hogy neves újságírók megígérték neki, hogy a grimmensteini botrányos kezelést a nyilvánosság előtt is szellettetni fogják. „Az orvos urak még hallani fognak rólam — állt a levélben — készít-

sék elő zsebkendőjüket, mert arra még nagy szükségük lesz.”

A sok levelezés közben a fogtechnikus megemlítette az összeget is, amelyet az elhibázott kezelés címén a szanatóriumtól követelt. Ötezer szilling volt ez az összeg.

Lewinter fogtechnikus megvalósította fenyegetéseit. A bécsi Abend egyik munkatársát informálta lánya sorsáról és az újságban meg is jelent a támadó cikk, amelyben az állt, hogy a grimmensteini szanatóriumban a lelkét gyógyítják és nem törődnek a beteg testi gyógyításával.

A Vöröskereszt vezetősége a támadó cikk megjelenése után büntető feljelentést tett a fogtechnikus ellen, aki a mai tárgyaláson hajlandóan mutatkozott a valóság bizonyítására és kijelentette, hogy a Vöröskereszt ellen polgári uton is kártérítési pert indított.

**Egy amerikai városban letartóztatták,
majd óvadék ellenében szabadiábra
helyezték Schmelinget**

Newyork, február 6. Az amerikai Smith városban Max Schmeling boxvilágbajnokot egy ügyvéd alkalmazottja ellen elkövetett uccai tettelegesség miatt őrizetbe vették.

Schmeling barátai a bíróságnál 5000

dollárt ajánlottak fel a boxvilágbajnok szabadon engedéséért.

Newyork, február 6. Schmelinget óvadék ellenében szabadiábra helyezték, de az eljárást le fogják ellene folytatni.

A szovjet kereskedelmi missziójának londoni vezetője lemondott állásáról

Josef Baru nem jelentkezik Moszkvában

London, február 6. A moszkvai központi állami bank volt vezetője, Josef Baru, akit a szovjet utóbb a kereskedelmi misszió élére nevezett ki Londonba, távirati utasítást kapott Moszkvából, hogy haladéktalanul üljön vonatra és jelentkezzék a moszkvai kormánynál.

Josef Baru, aki egyúttal a Poale Cionisták egyik vezéralakja volt, vona-

kodott a távirati hívásnak eleget tenni. Állását a szovjet rendelkezésére bocsátotta, de visszatérni Moszkvába egyáltalában nem akar.

Baru esete londoni pénzügyi és ipari körökben, ahol az orosz misszió vezetője nagy becsülésben állott, érthető felütést keltett. Hogy mi van Baru vonakodása mögött, senki sem tudja.

A legújabb antiszemita vád:

A zsidók gyilkolták meg Bratianu Jonelt és Bratianu Vintilát

A Targu Jiuban megjelenő „Salvare” című lap hasonló értesülésekkel szitál a zsidóság ellen. Egy lap, amely nem ijed meg Juniantól és azzal kérked, hogy a hatóságok hazkutatásokat rendelnek el a szerkesztőség ellen

Bucuresti-Bukarest, február 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az olteni Gorg megye székhelyén, Targu-Jiun, egy vidéki antiszemita körből álló csoport, „Salvare” című lapot ad ki, amely a vidéki méreteknél megfelelően, hetenként jelenik meg. Ez a „sajtóorgánium”, amelynek közéleti működése egy egészen szűk olvasótábornak és kiadóinak érdekeit szolgálja, hónapok óta a leguszitobb antiszemita agitációt fejti ki. A Salvarenak eme „politikai” álláspontja nemcsak odáig megy, hogy elzsidósodással vádol mindenkit ebben az országban, aki nem vaskardista, de ugyan akkor a legszemérmelenebbül és ami a legmegdöbbentőbb, háborítatlanul gyilkosságokkal vádolja a zsidóságot és ugyanakkor a zsidók legvilkolására uszítja olvasótáborát.

Legújabb szenzációja a Salvare című lapnak az első oldalán öklönyi nagyságú címmel közölt ama gyalázatos hirdadása, miszerint Bratianu Vintilát és Bratianu Jonelt a zsidók gyilkolták meg. A Salvare kérkedő hangon tartja fenn ezt a szemtelenséget, mondván, hogy a kormány eltussolja ezeket a politikai gyilkosságokat, mert a kormány, élén Junianal, aki egyébként Gorg megye nemzeti parasztpárti képviselője, szintén el van zsidósodva. Ugyan akkor azzal is kérkedik a Salvare, hogy január 15-én a helyi hatóságok Junian rendeletére házkutatást rendezett a szerkesztőségben és a szerkesztőség tagjainak lakásán, de a házkutatás nem járt eredménnyel.

Ez a közlemény a Salvare egész oldalát teljes egészében betölti. A lap második oldalán pedig ugyancsak hangzatos címmel összehívja a nemzeti erőket,

hogy gyilkolják le az összes Romániában található zsidókat. A lap szerint nem kell félni a nemzetközi bosszútól, mert megalakul a nemzeti erők internacionálja is, mely a világ minden táján le fog számolni a zsidósággal.

A Salvare cikkei általában ilyen hangon írják. Feltűnő, hogy amikor a kormány erélyes intézkedéseket igér az antiszemita agitáció letörésére, a Salvare című „organum” büntetlenül intézti durva támadásait az ország zsidósága ellen.

Purimspiel:

S. Gronemann: Harmans Flucht Lei Schattenspiel: Esther Flucht Lei Schattenspiel: Die Arche noah — David N. Goliath

„Safruth”

szidó könyvkereskedésben
דורי, סליח, פיליק ציצית מוחות
és az összes rituális cikkek gyári rakata Cluj, P. M. Viteazul 39.

Ha szolid és megbízható
helyről LIBAZSIR
KLEIN orth. kősz
szár és baromfioszarnokból Oradea, Sagana & Alapítva 1913
szállítás postán és vasúton saját bődében

**A léghajó
nirja**

Berlin, február 6. Parseva pionirje, Parseva pokban tölti be hól az alkalomból tervjuolta a világyeletes szavakkal vid Schwareról, dezójéről, aki tu mazásu volt.

— Mikor kezdetozni a léghajózáságiró.

— A nyolevan tudja, eredetileg szültem és akkor érdeklődtek a légtam, hogy Zágráb merev léghajót hozza és talán ne a vezérkar figyeltard és Krebs fra rendszerü gépet te biztonságosan tük. Katonai célok trukeioju gépekre konstruáltam a melyet más európai l

— Az újságiró ez eddigi teljesítmén

— Hány Paresv építettek az ön i kérdezte.

— Azt hiszem, Az első 1908-ban tuk a kormánytal is szállítottunk. Ertőrese előtt még e Angliának.

— Milyen reáds jövője?

— Jövője esaki léghajónak lehet. háborus célokra g boru szempontjábó nek sokat. A közle elsőrendü szerepe léghajónak, egyelő személyszállítási expediciókat a jöv sem a repülőgépek litani, hanem egy nagyobb léghajóik

Az újságiró vég kíván magának he alkalmazól, mire l hogy nincs egyéb jőnéhány évig még hasson. Ötven éven az embernek már minthogy a közön Ezt szeretném én is kozott mértékben e

**Nem lesz parl
a csütörtöki b
tések**

Bucuresti-Bukare színűnek tartják, eseményekről foly szoló jelentés előb elé kerül és csak az nossággal.

Ami a parlament kormányának az az belügyminisztérium ságügyi hatóságok az ügy helyes feld ha a kamara több many nem fogja el menti vizsgálóbizot

— A kolozsvári szombat esti szemé Revizionista Cionis kára, dr. Rabinov tart, amely alkalon geket is szívesen lá órákor kezdődik a 4. szám alatti ottho

— Elrendelték a a bécsi egyetemen. egyetemi rektor az a mai naptól szám rendelte a kötelező akarják akadályozni temre idegen elemel sák a német és má közötti ellentéteket.

— 798 ember ha Londonban. London gol fővárosban 798 náthalázban. Ez há fluenzajárvány elr sának.

— Northumberland órája havazik. Lond humberland kerüle órája havazik. Az ut magasságot ért el. lom szünetel. Az egy el vannak vágva eg

A léghajózás első pionírja hetven éves

Berlin, február 6. A léghajózás egyik pionírja, Parseval Ágoston tanár a napokban tölti be hetvenedik életévét. Ebből az alkalomból egy újságíró meginterviewolta a világhírű embert, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg David Schwareról, a tömör léghajó fölfedezőjéről, aki tudvalegőleg zsidó származású volt.

— Mikor kezdett professzor un foglalni a léghajózással? — kérdezte az újságíró.

— A nyolevanes évek végén. Mint tudja, eredetileg katonai pályára készültem és akkor katonáéknál nagyon érdekldtek a léghajózás iránt. Megtudtam, hogy Zagrabbán egy zsidó mérnök merev léghajót konstruált, odautaztam hozzá és talán nekem köszönhető, hogy a vezérkar figyelmét rá tereltem. Renard és Krebs franciák már a Schwarz rendszerű gépet tökéletesítették és szint biztonságosan kormányozhatóvá tették. Katonai célokra azonban más konstrukciójú gépekre volt szükség és megkonstruáltam a megfigyelő ballont, amelyet más európai hadseregek is átvettek. Az újságíró ezután áttért a jubiláns eddigi teljesítményeire.

— Hány Parseval rendszerű gépet építettek az ön irányítása mellett? — kérdezte.

— Azt hiszem, összesen huszonhetet. Az elsőt 1908-ban építettük. Ezt eladtuk a kormánynak. Aztán a külföldnek is szállítottunk. Egy évvel a háború kitörése előtt még eladtunk egy léghajót Angliának.

— Milyen rendszerű léghajónak van jövője?

— Jövője csakis a merev rendszerű léghajónak lehet. Természetesen nem háborús célokra gondolok, hiszen a háború szempontjából a léghajók nem érnek sokat. A közlekedés körül azonban elsőrendű szerepe lesz a kormányozható léghajónak, egyelőre természetesen csak személyszállítási célokra. A tudományos expedíciókat a jövőben nem az autók, sem a repülőgépek nem fogják lebonyolítani, hanem egyes-egyedül a kisebb-nagyobb léghajók.

Az újságíró végül megkérdezte, mit kíván magának hetvenedik évfordulója alkalmából, mire Parseval kijelentette, hogy nincs egyéb kívánsága, minthogy jöhány évig még egészségesben dolgozhasson. Ötven éven túl — mondotta — az embernek már nincs más ambíciója, minthogy a közönségnek használjon. Ezt szeretném én is életem alkonyán fokozott mértékben elérni.

Nem lesz parlamenti vizsgálat a csütörtöki bukaresti tüntetések ügyében

Bucaresti-Bukarest, február 6. Valószínűnek tartják, hogy a január 29-i eseményekről folytatott vizsgálatról szóló jelentés előbb a minisztertanács elé kerül és csak azután közlik a nyilvánossággal.

Ami a parlamenti vizsgálatot illeti, a kormánynak az az álláspontja, hogy a belügyminisztérium, valamint az igazságügyi hatóságok vizsgálata elegendő az ügy helyes felderítéséhez, azonban, ha a kamara többsége kívánja, a kormány nem fogja ellenezni egy parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését.

— A kolozsvári Betarban a mai, szombath esti szeminárium keretében a Revizionista Cionista Világúnió főtákkára, dr. Rabinovitz Oszkár előadást tart, amely alkalommal a Betar vendégeket is szívesen lát. A szeminárium 9 órakor kezdődik a Betar Iuliu Maniu 4. szám alatti otthonában.

— Elrendelték a kötelező igazoltatást a bécsi egyetemen. Bécsből jelentik: Az egyetemi rektor az egyetem területére a mai naptól számítandó érvénnyel elrendelte a kötelező igazoltatást. Meg akarják akadályozni azt, hogy az egyetemre idegen elemek bejussanak és sziták a német és más nemzetbeli diákok közötti ellentéteket.

— 798 ember halt meg náthalázban Londonban. Londonból jelentik: Az angol fővárosban 798 ember halt meg náthalázban. Ez háromszorososa az influenzajárvány elmúlt évi pusztításának.

— Northumberlandban negyvennyolc órája havazik. Londonból jelentik: Northumberland kerületben negyvennyolc órája havazik. Az utakon a hó nyolc láb magasságot ért el. Mindennemű forgalom szünetel. Az egyes közszégek teljesen el vannak vágva egymástól.

Az összes cipőárakat leszállítottam

a „DERMATA“ Cipőgyár

meglepetés számba menő

tavaszi árainak nivójára

A Dermata új árai:

(380)	(550)	(700)	(800)
300	425	525	625

FARKAS IGNÁTZ Cipőáruház

CLUJ (Renner palota)

Vámháboru tört ki és véres határincidens történt Görögország és Bulgária között

London, február 6. A Timeshez érkezett távirat szerint a görög-bolgár határvidéken, Slachny község közelében, határincidens történt. Görög határőrök nyilván tévedésből, bolgár favágókra tüzeltek, akik a határ-erdőben fát vág-tak. Erre több órák általános lövöldözés keletkezett, melyben a bolgár határőr-ség is részt vett. A lövöldözésnek több halottja van. Egy görög katona golyó-

tól találva bolgár területen esett el s holtteste még most is ott fekszik, ahol a halálos lövés érte.

A kormányok megindítják a vizsgálatot.

London, február 6. A Daily Express szófiai jelentése szerint Görögország és Bulgária között vámháboru tört ki. A bolgár sajtó felháborodással ír arról,

hogy a görög kormány azonnali érvényre! felmondotta az ideiglenes kereskedelmi szerződés hatályát és a Bulgáriából származó árukra maximális vámtételeket alkalmaztat. A sajtó egy része követeli represszáliák érvénybe léptetését, a görögök ellen, így a Bulgáriában tartózkodó görög állampolgárok azonnali kiutasítását.

Elfajultak az állapotok a bécsi egyetemen

Harctér képét mutatja a bécsi egyetem környéke és előcsarnoka,

ahol ökölrel vivják a harcot egymással kampós kereszties, zsidó és szocialista diákok

Lovasrendőrök kergették fel az aulába a terrorizáló kampós keresztieseket

Bécs, február 6. A bécsi egyetemen ma is folytatódott a kampós kereszties tüntetések, amelyek a holnapi diákkamaraválasztásokkal függenek össze. A tüntetések során ma is összeütközésre került a sor a szocialista és a kampós kereszties diákok között. A szocialista diákok csoportját már reggel 9 órakor megjelentek az egyetem közelében, hogy agítaljanak a diákkamarai választásokon való részvétel ellen. A nemzeti szocialista diákok közben az egyetem aulájában gyülekeztek össze, néhány perccel 9 óra után kirohantak az uccára, hogy elkergessék a szocialista diákokat. Kézitusa támadt, mire a Schottentor felől beavatkozott a rendőrség és szétkergette a verekedő diákokat.

A szocialista diákok szétszaladtak, hamarosan azonban az egyetem előtti járdán újból összegyülekeztek. A kampós kereszties diákok ugyanakkor az egyetem feljárdóján foglaltak helyet. Pél 10 óra tájban egy csoport munkás vonult fel az egyetem előtt, akiket a nemzeti szocialista diákok szidalmaztak és hamarosan tettleg is megtámadták.

A munkások ökölrel verték vissza a támadásokat és hamarosan újabb kézitusa kezdődött az uccán. A rendőrség megint közbelépett és több munkást is letartóztatott. Nemsokára aztán a rendőrök a szocialista diákok ellen vonultak fel és elzavarták őket az egyetem előtti járdáról. A rendőrök ezt az uccarészt

teljesen kiürítették. Erre a szocialista diákok és számos kíváncsi járkelő az ucca tulsó oldalán gyülekezett össze. Közvetlenül háromnegyed 10 órakor az egyetem előtti ucca teljesen ki volt ürítve, míg a Schottentor-kávéházzal szemben nagy embertömeg gyűlt össze. Az egyetem feljárdóját a kampós kereszties diákok szállták meg. A feljáró két végén egyenruhás kampós keresztiesek csoportja foglalt helyet, akik barna inget, karszalagjukon pedig fekete kampós keresztieset viseltek.

A kampós keresztiesek bejelentették, hogy tíz órakor az egyetem aulájában gyűlést tartanak. A szocialista és a zsidó diákok az egyetem előtt ácsorogtak, mivel nem tudtak bejutni az épületbe, hogy a könyvtárban vagy az előadótermekben folytassák tanulmányukat. A kampós keresztiesek gyűlése nagy jában nyugodtan folyt le. A nemzeti szocialista szónokok beszédeikben tiltakoztak „az egyetemen idegen fajú elemekkel való megfertőzése” ellen és hangoztatták, hogy a diákkamarai választások után korlátozni fogják az „idegenek” betolakodását.

A kampós kereszties diákok gyűlése alatt az egyetem feljárdóján újabb lármás jelenetekre került a sor. A szocialista diákok megint rőpcedulákat osztogattak a járkelők között, mire a kampós kereszties diákok kirohantak az egyetemről és megtámadták a rőpcedu-

lák osztogatóit. Az egyetem közelébe koncentrált lovasrendőrök erre belelovagoltak a veszekedő diákosorpbá és a nemzeti szocialista diákokat egészen az egyetem épületének följárdójára üldözték, hogy onnan az aulába kergetsek be őket.

Az anatómiai intézet előtt ugyancsak incidensek játszódtak le. A szocialista és a kampós kereszties diákok egyaránt rőpcedulákat osztogattak. Kilenc óra után a kampós kereszties diákok csoportja, amely Fürt professzor előadásáról távozott, megtámadta a szocialista rőpcedulaosztogatókat, majd az orvosi fakultás dékánja személyesen jelent meg az egyetem épülete előtt és utasította a rendőröket, hogy lépjenek közbe a rőpcedulák osztogatói ellen. A rendőrök erre két diákot letartóztattak. Tandler professzor mai előadását lemondotta. Az egyetem épületében egyébként a diákok attól tartottak, hogy a kampós keresztiesek beváltják ígretüket és megrohanják a tantermeket és a könyvtárat. Ezért a szocialisták a német demokrata és a zsidó egyetemi hallgatók nagy része az egyetem épületének hátsó ajtajain távozott az előadásokról. Az egyetem tegnap elégetett kioszkja helyébe a szocialista diákok vaskioszkot fognak felépíttetni, amelyet betonlaphoz erősítenek. A vaskioszkra a gyűjtési akció már megindult.

et, mert arra még
közben a fogtech-
z összeget is, ame-
zelés címén a szá-
Ötezer silling volt

nikus megvalósi-
A bécsi Abend
informálta lánya
ban meg is jelent
yben az állt, hogy
tóriumban a lel-
m törődnek a bete-
val.

zetősége a támadó
n büntető feljelen-
s ellen, aki a mai
nak mutatkozott a
ra és kijelentette,
ellen polgári uton
lított.

óztatták,
adiábra

a boxvilágbajnok
Schmeltinget óva-
ábra helyezték, de
ellene folytatni.

ának lon-
sáról

an

snak eleget tenni.
delkezésére bocsá-
Moszkvába egyálta

pénzügyi és ipari
sz misszió vezetője
lött, érthető fel-
mi van Baru vor
ki sem tudja.

zemita vad:
Brati-
Vintilát

asonló értesü-
nem ijed meg
szakításokat

z összes Romániá-
t. A lap szerint
zetközi bosszútól,
zeti erők interna-
világ minden tájé-
zsidósággal.

talában ilyen han-
gy amikor a kor-
léseket ígér az an-
brésére, a Salvatore
ntetlenül intézeti
ország zsidósága

spiel:
mans Flucht Lei 25
er Flucht Lei 40
rche noah — Da- 60

elhető a
uth“
reskedésben
דוריים שליטים
cikkek gyári le-
M. Vitezul 39.

megbízható
R utasítását be-
szerezni, írja
ajánlatot
IN orth. köcsér
ól Oradea, Saguna 6.
1913
ton sajtó bódásban

Clopotel kormánypárti képviselő a kamarában interpellált a kolozsvári képzőművészeti iskola ellen indított hajsza miatt

Két „kisegítő“ tanerő vezeti az iskola ügyeit. Mély titok fedi a kormány intencióit az iskolával szemben

Az iskola szubvencióját redukálták, tanári karát és iskolaszékét felfüggesztették

Cluj-Kolozsvár, február 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). A képviselőház tegnap ülésén Clopotel Jon kormánypárti képviselő, a Patria volt főszerkesztője és az erdélyi újságírószindikátus elnöke tiltakozott a közoktatásügyi minisztérium rendelete ellen, amellyel ugyancsak szubvencióját bevonták és hónapok óta külföldi rendezettkel bénítják meg működését. Ezzel kapcsolatban nem érdektelen ismertetni ennek az intézetnek a múltját és azt a hajsza, amely az utóbbi hónapokban a kormány részéről ellene indult.

Papp Sándort Budapestről Kolozsvárra hozzák

A kolozsvári képzőművészeti iskolának érdekes múltja van. Kilenc évvel ezelőtt, az Averescu-kormány idején támadt az egyik kolozsvári kormánypárti politikusként a gondolata, hogy képzőművészeti iskolát állítsanak fel, melynek pedagógiai vezetését az erdélyi román festő és szobrászművészek élítékébe vennék át. Az avereszkánus politikus e kétségtelenül szép ötletet azonnal meg is valósította. Elsősorban egy rátermett igazgatót kellett keresnie az iskolához és ezt meg is találta Papp Sándornak, az országosnevelési festőművészek személyében, aki ekkor még a budapesti képzőművészeti iskolának tanára volt. A román Papp Sándor a rezsimváltozás után is megmaradt budapesti állásában és az avereszkánus politikus arra gondolt, hogy ezt az értékes román művészt lehozza Budapestre és a kolozsvári képzőművészeti iskola élére állítja.

A kormány bukik — az iskola is bukik

Igy kezdődött meg a kolozsvári képzőművészeti iskola megszervezése. Papp Sándor odahagyva budapesti állását, visszatért az országba. De az iskola megszervezése alig kezdődött meg, az Averescu-kormány megbukott. Így Papp Sándor állás nélkül, Kolozsvár pedig képzőművészeti iskola nélkül maradt. Ez a helyzet természetesen nem volt kellemes azoknak számára, akik az ügyért exponáltak magukat, Papp Sándort jelentős tanári póciójából kiemelték, hogy itt igazgatót csináljanak belőle és végül — sem Papp Sándort nem juttatták egzisztenciához, sem pedig a képzőművészeti iskolát nem tudták felállítani. Papp Sándornak végül is juttattak valamit rekompenciaképpen: kinevezték a kolozsvári kereskedelmi iskolához szépírási tanárnak. Három évnek kellett eltelnie, míg végül hosszas protekciózás és delegációjárás után a kormány 1925-ben engedélyezte a képzőművészeti iskola felállítását.

Állami szubvenciót kap az intézet

Eleinte szerény keretek között, az etnográfiai múzeum egyik termében működött az iskola. Előbb mint magániskola működött az intézet, Papp Sándor vezetése mellett és egyetlen tanerőként, még Acs Ferenc festőművész képezte az iskola tanári karát. Aztán állami szubvenciót kapta az intézet. A kormány egy millió 200 ezer lej évi szubvenciót szavazott meg az iskolának, a várostól pedig hosszas tárgyalások után díjtalanul kapta meg a sétateri pavillon épületét a képzőművészeti iskola számára. A tanerőket a legnevesebb művészek közül válogatták ki. Ciupe Aurél, Demian Tassy és Bogdan festőművészeket. Ladea szobrász, Isac Emil és Petran elméleti előadók tartottak előadásokat az iskolában, mely 100—150 növendékkel szépen prosperált.

A nemzeti parasztpárti kormány uralomra jötté után az iskola vezetősége tárgyalásokat kezdett a kormánnyal az iskola államosítása érdekében. Delegációk és a legkülönbözőbb intervenciók eredményeként az elmúlt évben a kormány valóban államosította is az iskolát és meg volt a remény arra, hogy Kolozsváron festőiskola jellegű intézet létesüljön.

Ekkor azonban a legfuresőbb meglepetések érték az iskola vezetőségét. Néhány hónappal ezelőtt a kormány azon az alapon, hogy az iskola államosítva van, a képzőművészeti iskola egymillió kétszáz ezer lejes szubvencióját 500 ezer lejre redukálta. Ez volt az iskola ellen beindított kampány első lépése. Természetesen ez a redukció a legkellemetlenebbül érintette az iskola igazgatóságát, mely az egymillió 200 ezer lejből is nehezen tudta csak büdzséjét fedezni. Az iskola igazgatóságának le kellett építenie az iskolát, hogy a redukált szubvencióból fel tudja magát tartani. Az iskolaszék elnökének Demian Tassyt, a kiváló román festőművészt menesztette állásából, azzal az indoklással, hogy Demian egyéb működése is jövedelmet hozt, egyike a legjobban keresett festőknek, aki nincs egyedül az iskolától huzott fizetésre ráutalva.

Felfüggesztik az iskolaszékét és tanári kart

Ezt az intézkedést a kormány további rendeletei követték. Az iskolaszék tagjai között több liberális és avereszkánus politikus szerepelt, köztük Bogdan Duica, volt egyetemi rektor. A Demian Tassyt elbocsátásáról intézkedő igazgatótanácsai intézkedés után a kormány

most már jobbnak látta folytatni a kampányt és egy váratlan rendelettel felfüggesztette az egész iskola tanári karát, az iskolaszékkel együtt. A rendelkezés értelmében Ciupe Aurél, Bogdan festőművészt, Bogdan Duica fiát, Isac Emil és Petran felfüggesztették állásukból, ugyancsak felfüggesztették az iskolaszékét is és az iskola vezetésével helyettes tanári minőségben ideiglenesen Papp Sándort és Ladea szobrászt bízták meg.

Ilyenformán ma az iskola rendkívül minimális anyaggal, ennek a két tanerőnek működésével folytatja előadásait. Az intézet további sorsáról még semmi intézkedés nem történt. A kormány céljait senki nem ismeri. Vannak olyan verziók, melyek szerint a kormány egyik tagja a hírneves román festőművészt, Papp Aurélt szeretné az iskola élén látni, aki jelenleg az eszedi lap csatornázási munkálataira alakult részvénytársaság alkalmazásában áll. Valószínűnek látszik, hogy a kormány ki akarja cserélni az iskola tanárjait, de még senki sem tudja, hogy kik lennének azok, akik a felfüggesztett tanárok helyét betöltenék. Most újabb delegációjárásokkal próbál az iskola odahatni, hogy a teljesen indokolatlan intézkedéseket hatálytalanítsák.

Ekszerárak, órák és ezüstárak

hatóságilag engedélyezett

végkiárusítása Fenyőnél

Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végkép feloszlik

Tömegsírban temették el az ujjeländi földrengés áldozatait

Nagy a nyomorúság az elpusztított területeken. Az egész földrengéssújtotta terület képe megváltozott

London, február 6. Wellingtonból jelentik, hogy Napierben és Hastingsban tengerészkatonák szállottak partra, akiknek az a feladata, hogy az elpusztított területre vezényelt többi katonai osztagokkal együtt folytassák a romok eltakarítását és az áldozatok holttesteinek kiemelését. 150 halottat ma tömegsírba eltemették Napierben. A legtöbb holttest személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Az elpusztított területtől nyugatra és északnyugatra egy-egy országutat pionírok munkája révén már járhatóvá tettek s a Hawkes-Bai kerület csaknem egész lakossága autókön, kocsikon megindult az északi sziget nyugati partvidéke felé. Az elpusztított területen nagy a nyomorúság. Egyetlen városban sem lehet semmi élelmiszert kapni. Különösen a gyermekek, akik rosszul türik a négy napos éhséget, nyujtanak elszomorító látványt. Napierben és Hastingsban kihirdették az ostromállapotot, mert a csőszerű fosztogatni kezdett. A nyugati partvidéken levő Halmerstonba

ma megérkezett négy kórházzvonat, tele sebesültekkel, akiket hajóton szállítottak Wellingtonba, mert a vasúti összeköttetést az elpusztított területtel még nem állították helyre.

London, február 6. Wellingtonból jelentik, hogy a keleti partvidéki lakosság menekülése az elpusztított területtől egyre tart. Az utakon három-négy oszlopban haladnak előre a tömegek és forgalmi torlódások igen gyakoriak. A megfigyelő repülőgépekről készített fényképfelvételek hűen mutatják, hogy az elpusztított vidék képe egészen megváltozott. Sok folyó torkolata egészen eltűnt, a folyók most új medrekben sietnek a tenger felé, hatalmas mennyiségű kavics- és földtömegek hordva a deltákhöz. Ezáltal új öblök és zátonyok keletkeztek, amelyek nagyrészt a hajózást a legnagyobb veszélyek fenyegetik. A partvidéki kikötővárosok vezetői elrendelték, hogy új térképeket kell készíteni, úgy a partvonalról, mint a kikötésre alkalmas helyekhez vezető vízi utakról.

Az amerikai haditörvényszék nyilvánosan tárgyalja Butler tábornok ügyét

Newyork, február 6. Február 16-án ül össze a haditörvényszék, hogy ítéletet mondjon Butler tábornok fölött, aki — mint ismeretes — egy beszédében megsértette Mussolinit. A haditörvényszék hat ellentengernagyból fog állani egy tábornok elnöke alatt. A tárgyalás az eredeti tervtől eltérően nyilvános lesz.

Az ügy az Egyesült Államok egész területén óriási izgalmat kelt. A lapok megállapítása szerint a közvélemény általában Butler tábornok mellett van

és nem helyesli, hogy haditörvényszék elé állították. A legtöbb amerikai lap a szólásszabadság elvének megsértését látja ebben az eljárásban, mert hiszen minden amerikai polgárnak joga van véleményét nyilvánítani. Ezek a lapok támadják a kormányt, hogy gyenge volt, meghátrált egy idegen hatalom előtt, amivel az Amerikában működő olasz fasiszta szervezeteket támogatja.

Butler tábornok, akit eddig is nagyon szerettek szókimondásáért, most még népszerűbb lett és egyes lapok azt ajánl

a világmarka megújítja Önt a nemibetegségek-től.

ják, hogy a legközelebbi elnökségválasztáson vállaljon jelöltséget.

Az egész ügy elindítója Cornelius Wanderbilt újságíró, a híres milliomas család fiatal tagja, aki kijelentette, hogy helytáll azokért a kijelentéseikért, amelyek alapján Butler tábornok Mussolinit támadta. A fiatal Wanderbilt tudvalevően elmondta Butlernek, hogy annak idején beszélgetést folytatott Mussolinivel, aki állítólag azt mondta neki, hogy egyszer autójával elgázolt egy gyereket és tovább robogott.

Olasz részről természetesen a leg-határozottabban cáfolják ezt az állítást, sőt kijelentették azt is, hogy Wanderbilt sohasem beszélt Mussolinivel. Wanderbilt most nyilatkozatot tett közzé, amelyben határozottan leszögezi, hogy 1926 július 2-án meginterviewolta Mussolinit, az intervjút még aznap hazakébelezte és másnap egész sereg amerikai lap közölte a nyilatkozatot.

Cornelius Wanderbilt egyébként már napok óta ki sem mozdul Pherix mellett levő villájából, ahol valóságos testőrség vigyáz rá, mert tömegesen kapja a névtelen leveleket, amelyben halállal fenyegetik.

Ítélet a temesvári kommunista perben

Temesvár, február 6. Ma délelőtt 10 órakor hirdette ki a temesvári törvényszék Barnat-tanácsa ítéletét a kommunista perben. Az ítélet kihirdetése előtt számosan gyülekeztek a tárgyalóterem folyosóján és az utcán. A rendőrségnek azonban nem akadt dolga, mert rendezettségben történt. A törvényszék büntetésre találta a vádlottakat államellenes izgatás bűntettében. Müller Kálmánt ezenkívül hatóság elleni erőszak vétségében is, amiért Müller Kálmánt két évi fogházra, Huszezer lej pénzbüntetésre és hét évi politikai jogvesztésre, Grúia Demetert egy évi fogházra, tizenöt ezer lej pénzbüntetésre, Heidl Jánost 8 havi fogházra, tizezer lej pénzbüntetésre és három évi politikai jogvesztésre, Müller Józsefet hat havi fogházra és tizezer lej pénzbüntetésre, Rácz Istvánt hat havi fogházra és tizezer lej pénzbüntetésre ítélte. Az elítélteknek a vizsgálati fogságból öt hónapot és huszonöt napot beszámítanak. Az ügyész és dr. Nagy Hugó védő fellebbezést jelentettek be. Az elítélteket nem helyezték szabadlábra.

— Macdonald nem szenved idegkimerültségben. Londonból jelentik: A Reuter távirati irodát felhatalmazták annak a híresztelésnek megerősítésére, hogy Macdonald miniszterelnökön idegkimerültség vett volna erőt és hogy ezért orvosa hosszabb tartamu pihenést ajánlott volna.

Weininger Ottó: Nem és Jellem

Leszállított ára most egész vászonkötésben 222 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Sue: Párizs mélységei

három kötet 864 oldal

W. Scott: Quin in Durward

két kötet 560 oldal

Buiwer: Rianzi

az utolsó római tribun, két kötet 560 oldal

G. Freytag: Tartókik, kövétel

három kötet 480 oldal

Kötetje 34 lej

A 10 kötet füzeve 340 lej. — Vidékre utánvétellel küldi

Lepage, Cluj

Kérje egyéb olvasó sorozatok jegyzékét.

HI
Uj Kelet az e...
bánsági zaldó
Főszerkesztő: I...
Felelős szerkesztő:
Bukaresti s...
Hátszegi Ernő,
Cljkeink utánnyor...
megjelölésével

— Német képviselő...
indítványa a lengy...
Varsóból jelentik:
A felszülizsiai né...
röl bizalmatlansá...
el a kormány ellen...
bejelentette azt a s...
söszülizsiai kormány...
menyek ellenére me...
ja, hogy Felső-Szül...
politikája megválto...
tóságok sem fogják...
metekkel szemben...
gatartásukat.

— Fegyencélzad...
domból jelentik: Az...
sinkii távirata szer...
ban levő fegyházb...
tört ki, amelyet a fe...
segítséggel és másfé...
tak levérni. A küzdé...
életét veszítette, töl...
kaptak. A karhatal...
tot szállítottak körb...

— Újabb kommu...
itéletet a budapesti...
pestről jelentik: A...
büntető tanácsa ma...
perben hirdett ítéle...
szemben az ügyész e...
bírószék ezekkel sze...
az eljárást. A per...
Vass Benjámin egy...
Tóth Józsefet egy év...
és Linzer Istvánt 10...
tételrel sújtották. A...
a büntető-tanács fel...

— Ma lesz a Noar...
nak megfelelően fel...
és várakozás előzi m...
va-Barisszia szervez...
amely ma este 9 ór...
flaggibbor klubhelyi...
Az estély külsőségei...
a kolozsvári zsidó ifj...
nyilatkozása lesz.

— A bélműködés...
dern kulturélet jelen...
latára vegyen be est...
dragét, reggelre...
ürülése lesz.

— Ha Lenin özveg...
jár a szája, — Sztal...
gyet" nevez ki helye...
lentik: Oroszország...
ges. Krupskaja asszo...
privát beszélgetése...
rendszerbálya ellen...
Sztalint és barátait...
most azzal fenyegett...
gyét, hogy ha kritiz...
abba, egy más asszo...
megbízható, nevez...
gyvé.

— Leugrott a har...
mert elvesztette a...
jelentik: A központi...
nap délelőtt 9 óra...
lakásperének tárgyal...
alperes a kitűzött í...
meg, makaessági í...
Weisz Mórt pervezte...
és őt a perköltségek...
ítélte. Weiszot anny...
a döntés, hogy va...
kezdett. Torkaszaka...
hogy az igazságtalan...
kos lesz. Felszaladt...
madik emeletére, ah...
ben akarták tetteben...
— leugrott a lépes...
tagokkal, súlyos k...
vedve, terült el a fő...
A Rökusba vitték, a...
vódik.

— Szabadlábra hel...
mért és társait. Bu...
hogy a budapesti ité...
tatva az elsőfoku bir...
napt szabadlábrahelye...
kért letartóztatott Va...
teri tanácsost és társ...
Elauschek Rezső ép...
indokolása szerint, m...
vér már több mint...
masik két vádlott má...
ja előzetes letartózt...
késüktől nem kell tar...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zaldossag napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 (Képeink utánnymását csak a forrás megjelölésével engedjük meg)

Német képviselők bizalmatlansági indítványa a lengyel kormány ellen. Varsóból jelentik: A szejm mai ülésén a felszüliziai német képviselők részéről bizalmatlansági bejelentés hangzott el a kormány ellen. A német kisebbség bejelentette azt a sérelmét, hogy a felszüliziai kormányssajtó a genfi eredmények ellenére most is azt hangoztatja, hogy Felső-Szüliziában a kormány politikája megváltozni nem fog és a hatóságok sem fogják megváltoztatni a németekkel szemben eddig követett magatartásukat.

Fegyencélázadás Helsinkiben. Londonból jelentik: Az Evening News helsinki távirata szerint a finn fővárosban levő fegyházban fegyencélázadás tört ki, amelyet a fegyőrök csak rendőri segítséggel és másfélórás harc után tudtak leverni. A küzdelemben egy fegyencélet vesztette, többen súlyos sebeket kaptak. A karhatalom emberei közül hatot szállítottak kórházba.

Ujabb kommunista perben hozott ítéletet a budapesti törvényszék. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék büntető tanácsa ma ujabb kommunista-perben hirdette ítéletét. Hat vádlottal szemben az ügyész elejtette a vádat s a bíróság ezekkel szemben megszüntette az eljárást. A per fővádlottjai közül Vass Benjámin egy évi és két hónapi Tóth Józsefet egy évi és Müller Mátyas és Linzer István 10-10 havi fogházbüntetéssel sújtották. A többi vádlottakat a büntető-tanács felmentette.

Ma lesz a Noarestély. A tradícióknak megfelelően felfokozott érdeklődés és várakozás előzi meg a kolozsvári Aviva-Barisszia szervezettek Noar-estélyét, amely ma este 9 órai kezdettel lesz a Haggibbor klubhelyiségében megtartva. Az estély különösebben előreláthatólag a kolozsvári zsidó ifjuság impozáns megnyilatkozása lesz.

A bélműködés renyhése a modern kultúrélet jelensége. Orvosa ajánlatára vegyen be este 2-3 szem Artin dragéet, reggelre normális, könnyű ürülése lesz.

Ha Lenin özvegyének még sokáig jár a szája, — Sztalin egy más „özvegyet” nevez ki helyébe? Londonból jelentik: Oroszországban minden lehetséges. Krupskaja asszony, Lenin özvegye privát beszélgetéseiben a népbiztosok rendszabályai ellenére sem szünik meg Sztalint és barátait kritizálni. Sztalin most azzal fenyegette meg Lenin özvegyét, hogy ha kritizálását nem hagyja abba, egy más asszonyt, aki teljesen megbízható, nevez ki — Lenin özvegyévé.

Leugrott a harmadik emeletről, mert elvesztette a perét. Budapestről jelentik: A központi járásbíróóság tegnap délelőtt 9 óra tájékoztította ki Weisz Mór lakásperének tárgyalását és miután az alperes a kitűzött időben nem jelent meg, makacsagyi ítéletet hozott és Weisz Mór perveztesnek nyilvánította és őt a perköltségek megfizetésére is ítélte. Weiszot annyira elkésztette ez a döntés, hogy valósággal ördjögenni kezdett. Torkaszakadtából ordította, hogy az igazságtalanság miatt öngyilkos lesz. Felszaladt a járásbíróóság harmadik emeletére, ahonnan — bár többen akarták tetteiben megakadályozni — leugrott a lépcsőtornáca és összetört tagokkal, súlyos koponyatörést szenvedve, terült el a földszinti kövezeten. A Rókusba vitték, ahol a halállal vídóik.

Szabadlábra helyezték Vay Kázmért és társait. Budapestről jelentik, hogy a budapesti ítélőtábla, megváltoztatva az elsőfokú bíróság döntését, tegnap szabadlábra helyezte a visszaélésekért letartóztatott Vay Kázmér miniszteri tanácsos és társai, Halasy Géza és Flauschek Rezső építészeket. Az ítélet indoklása szerint, minthogy Vay Kázmér már több mint két hónapja és a másik két vádlott már közel hat hónapja előzetes letartóztatásban vannak, szökésüktől nem kell tartani.

Pamfil Seicaru törvényjavaslatot készített a közalkalmazottak és munkanélküliek lakbérének leszállításáról

Bucuresti-Bukarest, február 6. Pamfil Seicaru — mint már jelentettük — tegnap a kamara elé terjesztette javaslatát a közalkalmazottak lakbérének leszállításáról. A javaslat 1. pontja szerint mindazon közalkalmazottak lakbérére, akiknek illetményei a parlament által megállapított költségvetésből folynak, január 1-re visszamenőleg 20 százalékkal csökkentik. Ez a rendelkezés vonatkozik egy a lakbérleti szerződésekkel megállapított bérekre, mint a lakbérleti törvény alapján eddig fizetett lakbérekre is.

A javaslat szerint a törvény hatályát és védelmét a munkanélküliekre is kiterjesztik. A munkanélküliek egyáltalán nem lakoltathatók ki. Munkanélküli segélyüket az illetékes primária tartozik igazolni. Ha a munkanélküli állást kap, úgy 30 nappal munkába lépése után megszűnik ránezve a lakbérredukció kedvezménye.

A javaslat szerint megfelelő arányban csökken a háztulajdonosok globális és egyenes adója, akik e törvény alapján kevesebb lakbért fognak ezentul kapni közalkalmazott lakóiktól.

Hollywoodban óriási sikerrel mutatták be Chaplin új filmjét:

„A város fényét”

Az új filmmel Chaplin hadat üzen a beszélő-filmnek. Newyorkban még nem vártak hasonló izgalommal filmbemutatót

Newyork, február 6. Newyorkban még nem vártak akkora izgalommal filmet, mint Chaplin új filmjét. A város fénye című új Chaplin-filmet február elején, talán még ezen a héten mutatják be Newyorkban. A nagy színész már három éve dolgozik ezen a filmen, amelyet összes eddigi produkciói között a legtöbbre becsül. Utolsó filmje a Cirkusz volt... három éve annak, hogy bemutatották.

Az új film pontos tartalmát titokban tartják. Csupán azt tudják, hogy Chaplin csavargót játszik benne, Virginia Cherill egy vak leányt és Harry Myers egy excentrikus milliost.

Chaplin írta és rendezte a filmet, sőt ő komponálta a kísérőzene nagyrészét, szóval ennél a filmnél új oldalról mutatkozik be, mint zeneszerző.

George W. Cohan színházában mutatják be a filmet először a newyorki publikumnak. A színház igazgatósága naponta százával kapja az ostromló leveleket, mindenki ott akar lenni a premieren és a levélhez mindjárt csekklapot is csatolnak.

Chaplinnek mesébeillő összeget ajánlják, hogy a beszélőfilm művésziellen. Es ezzel az új filmmel hadat üzen az egész filmiparnak, amely évek óta nem gyárt mást, mint „talkiet”.

Chaplinnek mesébeillő összeget ajánlottak fel, ha vállalja egy beszélőfilm rendezését. Chaplin eddig még minden ajánlatra hallgatott.

Hollywoodban nincs még egy filmstár, aki ilyen ellenséges magatartást büntetlenül tanusithatna, csak Chaplin. Arra a kérdésre, hogy mennyi jövedelemre számít új filmjénél? Habozás nélkül felelt:

Hatmillió dollár lesz a jövedelemem. Hollywoodból jelentik, hogy ott bemutatották Chaplin új filmjét, a City Lights-t. A néma filmnek a bemutatóján nagy sikere volt.

NAPROL-NAPRA

A breslau-gandaui repülőtéren egy kipróbálás alatt álló repülőgép 100 méter magasságból lezuhant. A gép orra mélyen a földbe furódott. Mechanikusa, Grönsnek súlyos agyrázkódást szenvedett, míg polótája, Badtke könnyebb sebesülésekkel szabadult a halálveszedelemből.

A Press Association jelenti Miami Beachből, hogy a floridai partok mentén dühöngő viharban az amerikai játékbank luxushajója elszabadult horgonyáról és vészjeleket adott le. A hajón attól félnek, hogy a vihar a hajót a parttól sziklához sodorja, ahol tönkre zúzóhatik. Amerikai órhajók segítségére mentek. Ha a vihar a hajót partra veti, a hatóságok tiltott szerencsejáték miatt eljárást indítanak a játékosok és a bank tulajdonosok ellen, a bankot pedig az összes pénzzel együtt lefoglalják.

Buenos-Airesből jelentik, hogy az argentinai kormány bevezette a rögtönítelő bíráskodást az állami rend fellegatónak büntetéseiben és kiterjesztette a halálbüntetések kiszabásának lehetőségét a kormány tagjai ellen megkísérelt illetve elkövetett merényletek tettesire. A rögtönítelő bíráskodás hatáskörébe tartoznak a jövőben a szabotázssal és rombolással kapcsolatos tömegsztrájkok és a fegyveres uccai támadások is.

Az ausztráliai Brisbaneből jelentik, hogy az ausztráliai kerületi partvidéket hatalmas orkán áradások pusztítják. Nagy terület teljesen el van zárva a világtól. Az áradásoknak és a viharokatsztrófnának az első jelentések szerint hatvan emberélet esett áldozatul.

A szovjet ezuttal harmadszor intézett felszólítást a Dél-Olaszországban tartózkodó Maxim Gorkijhoz azíránt, hogy térjen vissza s Oroszország déli részében folytassa üdülését. Római hírek szerint Gorkij, aki két ízben ellentállt a szovjet kívánságának, most azt a választ adta, hogy hat hónapi időtartamra hajlandó visszatérni szovjetterületre, ha garantálják, hogy ez idő elmúltával ismét lehetővé válik visszatérése Olaszországba.

A WIZO vasárnap délutáni előadására lázasan folynak az előkészületek. A WIZO kitünő vezetősége óriási erőfeszítéseket tesz, hogy az előadás teljes sikerü legyen és a kolozsvári zsidó közönség osztatlanul megnyilvánuló általános érdeklődése olyan ellenszolgáltást kapjon, amely sokáig maradjon meg az emlékezetekben. Forgács Sándor a Magyar Színház kiváló művésze az utolsó simításokat végzi már a darabon, míg a zenekíséret próbái is rendszeresen folynak a fiatal szerző, Boskovics Sándor személyes ellenőrzése mellett. A Bath Jisrael előreláthatólag sikert fog hozni úgy a WIZO-nak, mint Ben Atidnak, a szerzőnek.

Madridban megszüntették az ostromállapotot. Londonból jelentik: A Press Association jelenti Madridból, hogy a kormány a mai naptól kezdve a főváros területére megszüntette az ostromállapot érvényét. A parlament ülészakát a választások utáni időpont-ra, március 25-re hívták össze.

A műrzuschnaghi munkásolimpiász eseményei. Bécsből jelentik: A műrzuschnaghi téli munkásolimpiászban a 15 km. és a 3 km. akadályversenyt futották le. A tegnapi eredmények után a finnek vezetnek 27 ponttal, utánuk következnek a németek 11 és harmadik helyen az osztrákok 5 ponttal.

Az ezüst árjegyzése elérte mélypontját. Londonból jelentik: Az ezüst árjegyzése a londoni tőzsdén elérte mélypontját. A nagyarányú áresés a hatalmas kínai árukinálat miatt következett be. Kereslet egyáltalán nincsen. Még további áresések várhatók.

Még januári fizetésüket sem kapták meg a kolozsvári rendőrség tisztviselői. A kolozsvári rendőrségi alkalmazottak között valóságos kétségbeesés uralkodik, mert, bár már februári fizetésük esedékes, még januári illetményüket sem kapták meg. A pénzügyigazgatóság nem tudja kiutalni a tisztviselők fizetését, mert a minisztériumtól még nem jött akkreditív erre a célra. Most, amikor az áldozati adók levonása mélyen a létminimum alá csökkentette a tisztviselők fizetését, legalább a fizetésüket kellene megkapni, hogy fizetési kötelezettségeiknek eleget tehesse.

a világmárka megóvja Önt a némi betegségek-től.

elnökségválaszt.

tója Cornelius híres milliomas ki kijelentette, kijelentéseiert, tábornok Mustal Wanderbilt Butlernek, hogy ést folytatott ag azt mondta rojával elgázolt robagott.

szetesen a leg-ezt az állítást, hogy Wander-solinivel. Want-tot tett közzé, leszőgezi, hogy ervjuolta Musg aznap hazasz sereg ameriko-kozatot.

egyvéként már Pherix mellett ásagos testőrség en kapja a néven halállal fe-

ári kom-erben

Ma délelőtt 10 esvári törvény-letét a kommu-nihirdetése előtt tárgyalóterem A rendőrségnek ga, mert rend-A törvényszék ottakat állam-en. Müller Kál-elleni érszak Müller Kálmánt er lej pénzbiin-ai jogvesztésre. fogházra, tizen-a. Heidli Jánost lej pénzbiinte-ítikai jogvesz-hat havi fog-pénzbiintetésre. fogházra és tiz-ítélte. Az elítél-ságból öt hóna-számitanak. Az ó védő fellebbe-elítélteket nem

nyved idegkime-entik: A Reu-atalmazták an-megelőfolasára. erelnökön ideg-erőt és hogy rtamu pihenést

onó: Jellem

egész vászonkő-lej.

IT könyvosztá-

ségei

Durward

n. két kötet 560

ik, követel

4 lej

i. — Vidékre

üldi Cluj

atok jegyzékét.

KÖZGAZDASÁG

Az élőállat és állati termékek exportja

Bucaresti-Bukarest, január 6. Beszámoltunk arról, hogy a kormány 100 százalékkal felemelte az élőállat és a friss hús kiviteli vámját. A kétszeres vám, amelyet azonban csak a szindikátusokhoz nem tartozó exportőrök kötelesek fizetni, február hó elsején életbe is lépett. Ugyanekkor lépett életbe a szindikátusi tagok részére a sertésekre meg-

állapított darabonkénti 25 lejes kedvezményes exportilleték is.

Itt említjük meg egyébként, hogy a francia kormány rendelete szerint február 16-tól kezdődően a tojás, a fagyasztott hús és a bakonszertés bevitelénél származási igazolványt követelnek a francia vámhivatalok.

Mi az oka a gazdasági krízisnek? A Kereskedelmi és Iparkamara megkezdte a múlt évről szóló jelentésének elkészítését. Hogy az ehhez szükséges adatok birtokába jusson, körlevélben fordult az összes kereskedelmi és iparvállalatokhoz, kérte, közöljék azokat az adatokat és körülményeket, melyek a múlt évi tevékenységüket bármilyen irányban befolyásolták. Azt kéri a kamara, jelöljék meg, melyek voltak azok az okok, melyek az ipari és kereskedelmi tevékenységet hátrányosan befolyásolták, továbbá mi volt a termelés és fogyasztás aránya az elmúlt és az azt megelőző évben.

Március 20-án kezdődik meg a buda-

pesti országos mezőgazdasági kiállítás és vásár. A negyvenedik magyar országos mezőgazdasági kiállítás és vásár ebben az évben Budapesten március 20-án nyílik meg és 25-ig fog tartani. A kiállítás legfontosabb csoportja az idén is a tenyészállatkiállítás és vásár lesz, melynek keretében az eddigi bejelentések szerint mintegy 200 fajló, 760 szarvasmarha, 600 juh, 1200 sertés és több mint 1500 baromfi kerül bemutatásra a legkiválóbb magyar tenyésztekből. A kiállítás többi csoportjai ugyancsak gazdag és tanulságos anyagot fognak bemutatni. A kiállítás alkalmából Budapestre utazó külföldi látogatók különböző utazási és vízumkedvezményben részesülnek.

Színház-Mozi

Három erdélyi szerző premierje a kolozsvári Magyar Színházban

Erdély magyar szellemi élete tíz év alatt letagadhatatlanul széles színes kibontakozást ért meg. Kiváló publicisták, esztétikusok, belletristák foglalták el a hajdan vidéki beállítottságu tollforgatók helyét s a magyarországi kurzus-levegőtől való eltávolodás is segített annak a törekvésnek, hogy az erdélyi magyarságot európai szempontra emelje. Persze ezt nem lehet általánosságban megállapítani; akadnak, nagyon is sokan akadnak Erdély szellemi életében olyanok, akik egy anakronisztikus, régen tárgyaltan irodalmi szemlélet esendés és jelentéktelen ismétlései, akik sok pretenzióval, de mérsékelt képességekkel ébresztgetik a soha vissza nem térő problémákat és e problémák mondva csinált hőseit.

Amíg sajtóban, belletrisztikában új, jelentős hangok zendültek meg a lepergett tíz év alatt, addig a színpad csaknem hermetikusan zárkózott el az európai, nyugatibb szempontok szisztematikus érvényesítésétől. Csak ezzel tudjuk megmagyarázni, hogy a tegnapi esti hármast premierek darabjai közül kettő új hatott, mintha nem 1931-et, hanem 1830-at írának.

A hármast premier első darabja Gyallay Domokos „A kontár” című színdarabja volt, melynek cselekménye Apaffy fejedelem korában játszódik le. Egy újító kontárról szól, akit katasztrófának a céhből, de aki végül is teljes elégtételt, sőt jutalmat kap: a kegyes fejedelem nemesi rangra emeli. Ez a téma még akkor sem tudna feltétlenül érdeklődést kelteni, ha az örök embernek shakespeare-i, vagy goethe-i értelemben adna kifejezést. Azonban „A kontár” ezt sem teszi, sőt mi sem áll tőle távolabb, mint ez a hajlandóság. Azt el kell ismerni, hogy szép, archaikus nyelven van megírva, színpadi felépítése eléggé hatásos. Gondolatvilága azonban nagyon messze esik tőlünk. Ha Gyallay csak valamennyire is emberibb és közelebbi érdekű témát fog meg, egy rutinja szavainak színessége talán több sikert biztosított volna számára. A szereplők kivételesen jó és ambiciózus játéka (Fekete Mihály, Selmecey Szentgyörgyi, Földényi és Tóth Elek)

igly is meleg tapsokat hoztak számára.

P. Jánossy Béla „Az élet hatalmas” című egyfelvonásosával vett részt a premieren. Egyfelvonásos, amellyel, hogy az agyonvariált szerelmi háromszög egy eléggé kezdetleges változata, még ebben a beállításában sem egységese. Az elején egy könnyed, molnárcerenci eleganciát utánozó vigjátékként indul Jánossy darabja, hogy — mint derült égből villám — egyszerre shakespeare-i fogással dermeszzen meg bennünket. Egy naturalista izzásu szerelmi jelenet közben, minden átmenet nélkül, egyszerre csak spirituális szeánszon vagyunk: az irigy szellem (az öngyilkos férj szelleme) el akarja rontani egy kiváló oroszánvádas és egy epedő, de erényben csaknem madonnává silányult fiatalasszony egymásbaborulását. Egy shakespeare-i drámában elviselhető az ilyen szellemidézés, nem viselhető el azonban egy vigjátéknak induló drámában, amelynek kezdetén az életművésznő „szellemes” aforizmákat mond az asszonyok megbízhatatlanságáról.

Mindezek ellenére: Jánossyról is el kell ismerni, hogy tudja beszéltetni alakjait s egy-egy kiszólással jellemezni is tudja őket. A szerzőt megtapsolták.

Gredinár Aurél „Az első halott” című drámája a Jaurés meggyilkolása előtti történelmi pillanatokat vitte színpadra. A kis dráma propagandisztikus célja már a prologóval nyilvánvalóvá lett, melynek valóban költői szépségeit, igazságait meggyőző és megrázó szavait **Benes Ilona** mondotta el feledhetetlen művészettel.

A kis dráma maga mindvégig feszült, valóban történelmi atmoszférában pereget és a mély emberi megnyilatkozásokat sem nélkülözi. Eltérőleg az előbbi két darabtól: csupa korszerűség, csupa aktualitás. Ez biztosította sikerét, színpadi és irodalmi kvalitásai mellett. Mert ilyenek is vannak benne: feszült és zeneos dialógusai, melyek ha kevesebb páthosszal szólaltak volna meg, sokkal több elismerést szerezhetek volna szerzőnek. Különösen Jaurés szemlével kapcsolatban kell ezt kihangsúlyoznunk.

Az első halott” szereplői közül ezekkel elsősorban **Bárdy Teréz** kell megemlítenünk, akinek minden szava melegséggel megráztatástól bájító és lényegtől megfosztó volt. **Fekete, Benes** és a többiek is kiválóan alakították szerepeiket. A szerzőt a közönség melegen ünnepelte. (s. l.)

A Román Opera műsora

Vasárnap, február 8 (este) Mártha. Hétfőn, február 9: Az álarcosbál.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Az okos mama, ötödik. Szombat este ötödikször kerül színre Szenes-Békffy-Laythay ragyogó operettje. Az okos mama. A sajtó egyhangulag úgy kommentálta Az okos mama előadásait, hogy ezekben a színház maradéktalan világvárosi teljesítményt produkált. S valóban, ilyen kitűnő darab és ilyen kitűnő előadás régen nem volt Kolozsváron. A főszerepeket most is a premiér diadalmas szereplői, Poór Lili, Kondor Ibolya, Kertész Manca, Földényi, Tompa Imásh, Réthely alakítják.

Két nagy operettpreziz. Két nagy operettpreziz lesz vasárnap a színházban. Délután 6 órakor a Boreza Amerikában című rendkívül népszerű operettet adják mérsékelt helyárral, este 9 órakor pedig a Halványárga rózsát 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárral adják elő. Mindkét darab új szereposztásban, új betanulásban kerül színre.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szombat délután 3 órakor: A velencei kalmár. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó mozihelyárral. Bevezeti: Dr. Rajka László tanár. Ssz. 174.) Szombat fél 9: Az okos mama. (Ujdon-ság ötödikször, béreltszünetben. Ssz. 174.)

Vasárnap d. u. 3: Báth Jiszráél. (Történelmi színjáték 5 képben.) A Wizo előadása.

Vasárnap d. u. 6: Boreza Amerikában. (Operettpreziz, új betanulásban, új szereposztásban. Mérsékelt helyárral. Ssz. 175.)

Vasárnap este 9: Halványárga rózsá. (Operettpreziz új betanulásban, új szereposztásban. 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozihelyárral. Ssz. 176.) Hétfő: Viktória. (10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozihelyárral. Ssz. 177.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Gyöngye pillanat — Hattyuk szigete

Ricardo Cortez, Lon Chaney, Dorothy Mackail, Olga Tschechova a főszerepekben. A Magyar Színházban ma látható utoljára a nagy attrakciós kettős műsor, Gyöngye pillanat, a főszerepekben: Ricardo Cortez, Dorothy Mackail és Lon Chaney, valamint Hattyuk szigete, a fő szerepekben: Olga Tschechova. Ez a két attrakció már csak két előadásban, u. m.: fél 6 és 7 órakor kerül vetítésre zenekari kísérettel. Ugyanis a Magyar Színház új hangos gépezetet szerel be s amíg ez a szerelés tart, a mozgóképfénykép előadások a színházi zenekari kísérette mellett tartatnak meg. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Vasárnap délelőtt két matiné. Első 10, a második fél 12 órakor. Vasárnap d. e. két matiné lesz a Magyar Színházban. Az első kezdeté d. e. 10, a második kezdeté fél 12 órakor. Vetítésre kerül A páncélszoba titka, detektív történet 8 felvonásban, a főszerepekben Stuart Webbs, a mesterdetektív. Helyárrak: 15 és 10 lej.

Szombaton csak két előadás, fél 6 és 7 órakor: I. Hattyuk szigete, filmrengény 7 felvonásban, a főszerepekben: Olga Tschechova. II. Gyöngye pillanat, dráma 7 felvonásban, a főszerepekben: Ricardo Cortez. Helyárrak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. két matiné: az első 10 órakor, a második fél 12 órakor. Műsor: A páncélszoba titka, detektív történet 7 felvonásban. Helyárrak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDO: KÖZÉPEURÓPAI

Szombat, február 7.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Pontos idő. 12.50: Grammfón. 4: Zenekar. 15.15: Zenekar. — 17: Grammfón. 18: Hangverseny. 18.30: Kórus. 19.15: Kórus.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartetének hangversenye. 9.30: Hírek. 12:

Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozgred zenekarának hangversenye, Venedeghyi: Honfidal és ünnepi induló. Strauss: Hanghullámok. Suppé: Schubert Ferenc. Urbach: Abránd Bellini műveiből. Kreisler: Szép Rozmárin. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — 2.45: Hírek. 4: Tót-magyar nyelvoktatás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Szociális Missziótársulat előadása. Farkas Edit alapító főnökösszony: „Missziós üzenetek”. 5.40: Férfi duplakvartett. 6.25: Mit üzen a rádió. 7.25: A Mándits szalonzenekar hangversenye. Csajkovszki: A diadalmas asz szony. Bizet: Az arlési leány. Lehár: A mosoly országa. Sjöberg: Tonerna. — Rachmaninoff: Melódia. Wagner: A mesterdalnokok. 8.25: Színműelőadás a Studióból.

Bécs. 8.15: Suppé: Boccaccio című operettje.

Berlin. 9.10: Kabaré.

Frankfurt. 7.45: Népdalok. — 10.35: Táncczene.

Kattowitz, Varsó. 10.30: Chopin műveiből.

Poznan. 10.45: Grammfóntáncczene. **Milánó.** 8.45: Operett.

Prága. 7.40: Népdalok.

Róma. 8.45: Opera.

Stockholm. 9.40: Régi és modern tánczene.

Belgrád. 8: Opera, utána jazz.

Ostrava. 10.25: Táncczene.

Toulouse. 10.15: Ének. 10.45: Táncczene.

Pro hirdetések

Fiatalember teljes ellátást kaphat olcsón. Feuermann, Heltai u. 2.

Kiadó azonnalra egy modern 3 szobás lakás csukott verandával és hozzá az összes melléképítményekkel, értekezhetni „Dacia” építkezési anyagraktárnál, Str. Moldvei 4 (volt Varga-u.)

Kiadó azonnalra egy nagy üzlethelyiség raktárhelyiséggel együtt, Cal. Reg. Ferdinand 125. sz. alatt, értekezhetni ugyanott az emeleten.

Benősülne 26 éves, magistermetű, jó megjelenésű, intelligens zsidó kereskedő fiatalember, vidéki uriasaládba, hol egzisztenciát talál. Teljes című leveleket „Házasság” jelígre a kiadóba. Sadehek kizárva.

Izléses kézimunkát csak Fisch Böske kézimunkaszalonjában vehet. Malom ucca 16.

האדם צריך לחפש את הכשר אברהם דוד בלוי
מייקין בששטעלונגן מורדינין אנצומעלדן בייא
Ludovig Izrael Dej, Strada Codrului 8.

Benősülne 27 éves gépészmérnök olyan zsidó családba, ahol megfelelő elhelyezkedést talál. Csakis komoly, fényképes ajánlatokat „Diszkreáció biztosítva” jelígre Rudolf Mosse Cluj, továbbít.

Nyomdabereendezést megvételre keressünk. Részletes árajánlatokat „System” Sznásy Oradea kérünk.

4-5 szobás, lehetőleg földszintes lakást keresek a Wesselényi Miklós utcában. Címét „Jól fizetek” jelígre a kiadóba.

Elveszett egy barna bőrtárca okmányokkal a Pata ucca tájékán. Miután pénz ugysem volt a tárcában, kérem a becsületes megtalálót, hogy értesítsen vagy személyesen. Címem: Szűz Tivadar. Str. Galu 30., házmaster, vagy telefon 14-55.

Nyomdászsegéd több évi praxissal szombat betartásával, állást keres. 4000 lej havii fizetéssel. Cím: Moskovits Szlamon Násáud.

Intelligens, ügyes egyének, mint könyvgyűnőkök magánfelek látogatására alkalmazást nyerhetnek. Ajánlatokat: Vidor könyvkereskedés Oradea Blv. Regele Ferdinand 2.

Deutsch, rumänisch Sprechende Dame empfielt sich zu 1-2 Kindern Weil Margheta Paris No. 12.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

XIV. ÉVF.

Cluj-Kolozs

február

5691 ÉV

As Uj Kelet az és bászági az napi

Önkéink után forrás megjelöl

Kéziratokat ne megőrzésükre

Valami

Nehezen, elkülönítve mégis kezdődik még általános, a tőle; a kényszer a tétovázó emberi állitu és mindenütt a zvezéseknak minde a zvezése a fogya kanélküliség, az e jedő és erjesztő a azonban, akik az állanak, vagy nem akarnak elszánt le ben mindig a szom kai és gazdasági te onzó nyugtalansá tettekkel.

A tények ereje a kerekedni az aka Akarva, nem akar mak be kell látnia, a gy horizontális, a közsokkban a gazd rül ingadoznak, fokl Páneurópának, min tikaik egységnek az sovinizmusok, a né zása és a legközöns kek állanak. Ha te tan Páneurópát es szituációban: a vez kísérlék lassu, szivó teni a gazdasági és

nak ezt a ma már e ségét. Erre vall leg vetség gazdasági a akciója, melynek Európa agrár-állam szes gabonakészlete összeírason túl a ké tekecsítésének vállal

A gabonakészletel köző felhívás a nap megerkezett és a k tizedekett is, hogy e hamarabb megtörté vetség ezuttal nem meddő munkát, mer krízis problémája a keres és racionális vagy bukik. Ha a nem lesz megadva hogy gabonafölésle árban értékesítsék, csak egy esetleges borzalmasságának az ipari krízis vérző sebe is tovább mély vonhatja a még pro latok teljes esődjét s az egész mai terme lását.

A politikai Páneu a jelenlegi viszonyo tanilag és csakis l lehetetlennek. A sovi denített. de elsősorban és Németországban A békekötések szörn rus hangulatokat te kitűnő talajt nyujt a ködésének, akik Eur fekvő és szervesnek revizió gordiuszi vágásával látják me

A politikai Páneu arva van egy másik dászai Páneurónáho kozatos felfejlődés fokozatos felfejlődé mese az a népszöv mely a keleteurópai méstfőlölegeinek öss hogy ezen túl megre értékesítés lehető étvny hogy nemcsak ló anarchiája okozt krízist amely most. Az agrártermelés is mutatta mindezide